

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inzerati do 80 petič vrst & Din 2, do 100 vrst & Din 2.50, od 100 do 300 vrst & Din 3, večji inzerati petič vrst & Din 4.—, Popust po dogovoru, inzeratni davek posebej. — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za tuzemstvo Din 25.— Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Strossmayerjeva 3b — NOVO MESTO, Ljubljanska c., telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101.
Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351

Vse večje komplikacije okrog Španije:

Rusko vojno brodovje na poti v Španijo

Nenadni obisk ruskega črnomoškega vojnega brodovja v Carigradu, Valenciji in Barceloni smatrajo v londonskih krogih za namerno demonstracijo, ki pa utegne izzvati mednarodni konflikt — Razburjenje v Rimu — Intervencija Francije in Anglije

LONDON, 11. junija. br. Dočim je konec maja izgledalo, da bo naposled vendarle prišlo do likvidacije španskega problema in sporazuma v londonskem odboru za nevmešanje glede umika tujih prostovoljcev, so se v začetku junija pojavile nove komplikacije, ki so dovedle do nenadne mednarodne napetosti. Angleška prizadevanja za ureditev španskega problema, ki so se srečno začela s sklenitvijo italijansko-angleškega sporazuma, so sedaj običala v zagati. V času, ko si je Anglija prizadevala doseči kompromis glede umika tujih prostovoljcev in ko je bilo že tik pred rešitvijo tega problema, so se nenadoma pojavili letal. napadi na francosko ozemlje in na angleške in francoske trgovske ladje v španskih vodah. Danes ni več nobenega dvoma, da so te napade izvršili francoski in splošno prevladujoči v londonskih krogih vtis, da so hoteli na ta način izzvati nove komplikacije ter preprečiti umik prostovoljcev, ki tvorijo glavni kader Francove vojske. Franco med tem na vso moč prevaža v Španijo najete črne iz Afrike, zlasti iz

Abesinije, da bi si tako ustvaril vsaj nekaj nadomestila za primer, da bi se moral vendarle odreči nadaljni pomoči tujih prostovoljcev in tujih čet.

Sporodno s to Francovo akcijo pa je sedaj tudi Italija začela pritiskati na Anglijo in grozi z odpovedjo italijansko-angleškega sporazuma, češ da se ne izvaja politika nevmešanja, kakor je bilo dogovorjeno ob sklenitvi tega sporazuma ter da niso izpolnjeni pogoji, ki jih je stavila Italija za umik svojih čet iz Španije. Pri tem opozarjajo na to, da bi uvedba zračne kontrole v španskih vodah in v španskih lukah pomenila poseganje v španske notranje zadeve, na kar Italija ne more pristati. Razen tega se sklicuje Rim na trditve, da se preko Francije še vedno pošilja v Španijo orožje, municija in druge vojne potrebščine in da Rusija še vedno podpira špansko republikansko vlado.

V londonskih krogih so ti ugovori in grožnje Italije izzvali veliko pozornost in presenečenje. Iz tega sklepajo, da hoče Rim z zavlačevanjem in s svojo taktiko preprečiti umik tujih prostovolj-

cev in uvedbo ponovne poostrejene kontrole, dokler Franco ne bi izvojeval odločilne zmage. Pričakovane zmage pa dosedaj ni, čeravno so republikanci v zelo težavnem položaju.

Silno pozornost pa so izzvale vesti iz Moskve, da bo te dni odplulo črnomoško rusko brodovje v Sredozemsko morje. Uradno izjavljajo v Moskvi, da gre za prvi uradni obisk ruske vojne mornarice v tujih lukah. Črnomoško brodovje bo najprej obiskalo Carigrad, od tam da bo odplulo na obisk španskih luk, predvsem v Valencijo in Barcelono. V Londonu se boje, da bo ta obisk ruskega vojnega brodovja v Sredozemskem morju izzval nove komplikacije. Splošno prevladuje prepričanje, da hoče Rusija na ta način prisiljati španski republikanec na pomoč. Kakršen koli napad na rusko vojnno brodovje s strani francoscev — kar je zelo verjetno — bi izzval mednarodni konflikt in če bi Rusija postopala po zgledu Nemčije, ki je zaradi letalskega napada na svojo križarko bombardirala najbližjo špansko luko, je spopad neizbežen. V Rimu

so vesti o prihodu ruskega vojnega brodovja izzvale veliko razburjenje. V rimskih krogih izjavljajo, da Italija ne bi mogla mirno gledati, da bi se ruske vojne ladje pojavile v španskih lukah, ker je prepričana, da ne gre za vladnostni obisk, marveč za neposredno akcijo v prilog španski republikancem.

Med Londonom in Parizom se vrše v zvezi s tem neprestana posvetovanja. Anglija in Francija bosta skušali, da Rusijo za vsako ceno odvratita od namernega obiska ruskega vojnega brodovja v španskih lukah. V kolikor bosta imeli sreče, je težko reči; po stališču, ki ga zavzema Rusija v londonskem odboru za nevmešanje, pa se da sklepati, da Moskva ne bo odstopila od svoje namere, ki ima neprikrito obeležje protitalijanske in protinemške demonstracije. Sprito teh komplikacij se je ministrski predsed. Chamberlain danes popoldne predčasno vrnil v London in bo imela vlada najbrže še danes popoldne izredno sejo, da se posvetuje o nadaljnjih ukrepih glede Španije.

Politični obzornik

Pametne besede nemškega poslanca

Poslanec nemške socialno-demokratske stranke v češkoslovaškem parlamentu Jaksch je imel preteklo nedeljo shod svojih volilcev v Teplicah-Sanovu. Govoril je o političnem položaju z ozirom na notranjo in zunanjo politiko. V svojem govoru je med drugim poudarjal, kakor poroča praška »Narodni politik«: »Nemški nacionalisti usodno greše, ko podcenjujejo svojega nasprotnika. Meje češkoslovaške države se morejo spremeniti edino z vojno. Toda ta vojna more biti edino svetovna, a v tej vojni bi bili dve tretjini sudetskih Nemcev najhujše prizadetih in bi največ trpeli. Poznam češki narod — je s posebnim poudarkom naglašal Jaksch — in znane so mi njegove napake in vrline. Vem dobro, da ta narod ne bo nikdar in nikoli kapituliral. Sedaj je čas, da vsak Nemec izbira med pravičnim rešenjem narodnostnega vprašanja in vojno. Največja napaka in usodna samoprevrta Nemcev je, ako mislijo, da so sami na svetu.« — To so gotovo pametne besede treznega mislečega nemškega politika, ki vidi položaj takšen, kakršen je v resnici, in ki se ne vda psihizi, ki je v zadnjem času zajela velik del sudetsko-nemške javnosti. Ali bo svarični glas poslanca Jakscha kaj zalegel, to pa je drugo vprašanje.

„Skok v neznano temo“

General von Mentsch, znani ugledni nemški vojaški strokovnjak in pisec, je objavil v listu »Deutsches Adelsblatt« o bodoči vojni obširen članek. V članku poudarja, da so vse teorije o možnosti lahke in hitro se končajoče vojne pokazale kot pogrešne. To zlasti dokazuje današnja vojna na Kitajskem. Bilo bi dobro, — poudarja general von Mentsch —, da bi javnost iz te vojne črpala nauk, da se rezultat nobene vojne ne more nikdar predvideti in nikoli v naprej izračunati. Vojna je vedno »skok v neznanost«, — v neznanostemo. Težko je za gotovo računati z zmago, zlasti z naglo zmago. Ne sme se nikdar pozabiti, da se v vojni stvari redko odvijajo tako, kakor se je mislilo in želelo. To dokazuje Španija in Kitajska. Na konec obeh teh dveh vojn bomo morali še dolgo čakati. Ne smemo nehati, da bi neprestano ne kazali na dejstvo, da je treba dolge tedne vztrajati v borbi in preliti potoke krvi, dokler je mogoče zabeležiti na zemljevidu zavzetje malega komadička zemlje. Za vojno je potreben polet, navdušenje. Toda to se ne sme naslanjati samo na sanje in želje. Ako pa se to zgodi, potem se ta polet razbije kot steklo in nato nastane težka in brezupna naloga, da je treba njegove koščke zbirati in sestavljati.« — Tako piše nemški general, strokovnjak v vojaških in vojniških vprašanjih, so pa ljudje, ki danes lahko miselno izzivajo dogodke, ki danes ali jutri lahko povzročijo krvave borbe in vojno.

Temo ali luč?

V »Delavski politiki« čitamo: »Gospodje mnogo govorijo in pišejo o svobodi. Ako pa izdajo kako knjigo, to »svobodo« potrdijo v Sloveniji: dr. Aleš Ušeničnik, škofski cenzor, in Ignac Nadrah, generalni vikar. Brez njune cenzure in dovoljenja ne sme iziti noben spis. Učili pa smo se, da ima človek svobodno voljo od Boga. Kako se potem to strinja s cenzuro?

Lepe programne točke

Onkraj Save snujejo mladinske organizacije JRZ. Te organizacije se morajo izvesti po vseh občinah in to tekom štirinajst dni. Program JRZ vsebuje med drugim tudi te temeljne točke: »Stranka je za narodno in državno edinstvo, za enotnost ozemlja in enotno državljansko ter bo te ideje širila in zastopala. Da bi se razvijala in krepila zavest o državljanstvu in narodnem edinstvu in se kar najbolje in najbolj pametno izraževala in izmenjevala razlike, ki nam jih je zapustila dolga in neenaka preteklost, je stranka mišljena, da je zato najprimernejša metoda ta, da se to delo izvršuje polagoma in premišljeno in da se ne smejo uporabljati preživetve metode in s tem ustvarjati nove občutljivosti... Izobraževanje in vzgoja ljudstva je prva kulturna dolžnost države. V tem duhu bo stranka z zakonodajo in privatno pobudo delala na to, da se narodna prosveta širi, da se utrjuje sloga med Srbi, Hrvati in Slovenci, kakor tudi da se goji jugoslovenska ideja, oziroma jugoslovenska skupnost kot sinteza vseh pozitivnih lastnosti in odgovarjajočih sil vseh delov jugoslovenskega naroda.« — Nadejamo se, da bodo organizatorji mladinske JRZ mladino temeljito poučili o teh osnovnih točkah strankinega programa in jim zabečali, da se mora po teh načelih, ki so osnova strankine politike in strankinega delovanja, ali bi vsaj morali biti, tudi stroktno ravnati!

CURIE, 11. junija. Berget 10.—, Pariz 12.175, London 21.7175, New York 427.75, Bruselj 74.24, Milen 23.09, Amsterdam 242.35, Berlin 176.20, Dunaj 40.50, Praga 18.22, Varšava 82.40, Bukarešta 1.25.

Ponovno bombardiranje Alicante

V treh tednih je mesto doživelo 32 letalskih napadov

ALICANTE, 11. junija. AA. Včeraj dopoldne okoli 11 so tri nacionalistična trimotorna letala zopet bombardirala Alicante. Bombe so priletele v predel med ribiškim okrajem in obrežjem. 10 ljudi je ubilo med njimi dva otroke, 15 jih je pa ranjenih.

Od 15. maja do danes je Alicante doživelo 32 bombardiranj, ki so terjala mnogo nedolžnih žrtev, ranjenih je pa skoro 2.000 ljudi. Okoli 80 hiš so bombe porušile in potopile tri angleške ladje, vsidrane v pristanišču.

Dopoldne so se sestali zastopniki tukajšnjih oblasti, da prouče ukrepe za obrambo pred letalskimi napadi.

BILBAO, 11. junija. AA. Republikanska radijska postaja sporoča, da je v Alicante priplul angleški rušilec, da ugotovi škodo, ki jo je prizadevalo letalsko bombardiranje britanskim trgovskim ladjam.

Barcelona, 11. junija. AA. (Havas). Sporočilo ministrstva za narodno obrambo pravi, da je v Gornjih Pirenejih 43 sovražnih divizij s podporo 46 letal izvršilo napad, ki so ga republikanske čete odbile. Nacionalisti so izgubili več kot 1000 moč. Na južnovzhodni fronti se je nacionalistom z velikimi izgubami posrečilo zavzeti Peno Blanco in Sierrro Montero. V Valdonu so repu-

blikanci zavrtili dva sovražna naskoka pri El Cosu. Tudi tu je sovražnik imel velike izgube.

Zopet napad na angleški parnik

ALICANTE, 11. junija. AA. Snoči okoli 18. ure je pet sovražnih letal bombardiralo pristanišče in poškodovalo angleško ladjo »St. Winifred«. Letala so nato bombardirala središče mesta.

London, 11. junija. AA. (DNB). Po nekem Reuterjevem poročilu iz Madrida sta se v Castellonu in Alicantu potopili dve britanski ladji, ki so ju zalede bombe iz letal.

Posvet v Londonu

LONDON, 11. junija. AA. Po vrnitvi v London bosta Chamberlain in Halifax takoj stopila v stike s poročevalci o bombardiranju britanskih trgovskih ladij po španskih nacionalističnih letalih. Poročila strokovnjakov se bodo vsekakor zavzemala za stroge ukrepe na osnovi mednarodnega prava. Izključeni so pa kakršnikoli represivni ukrepi, ker niso v tradiciji britanske politike, razen tega pa britanska vlada tudi ne mara kompromitirati poslanstva, ki ga tako vztrajno vrši britanski diplomatski agent v Burgosu.

Dva pogoja za ohranitev miru: močna vojska in zdrave finance

Daladierov apel na francoski patriotizem

PARIZ, 11. junija. AA. Predsednik vlade Daladier je podal pred poslanskim finančnim odborom ekspozice o celi vrsti naknadnih kreditov za doklade uradnemu, upokojencem in delavcem in zvišanje rodobinskih doklad in podpor kmetom ob elementarnih nesrečah. Daladier je podprl pomen teh doklad, vendar je izrekel pomislek, ker bodo previsoke, saj bi znašale milijard frankov. Poudaril je, da bo sprito tega moglo to vprašanje priti na dnevni red šele oktobra ali novembra meseca in se urediti morda šele v proračunu za leto 1939/40. Glede podpor kmetom ob vremenskih nesrečah je Daladier dejal, da se to vprašanje lahko uredi z zvišanjem premij za zavarovanje posevkov. Dalje

misli Daladier, da se zvišanje rodobinskih doklad v kmetijstvu lahko doseže iz proračunskega kredita, ki bi znašal največ 200 milijonov frankov, plus 2 milijona frankov iz sklada za socialno zavarovanje. Ko je Daladier končal svoj govor, je apeliral na domoljubnost, češ da sta samo dva pogoja za ohranitev miru: močna vojska in zdrave finance. Pomagajte mi, je vzkliknil Daladier, da finance ozdravim! Govorniki so pritiskali, naj bi poslanski finančni odbor načel vprašanje o zvišanju uradnih prejemkov. Toda odbor je ta predlog komunističnih poslancev s 23 glasovi proti 12 glasovom zavrnil. Socialistični poslanci so se glasovanja vzdržali.

Nemško vabilo našim letalcem

Zemum, 11. junija. o Poveljstvo jugoslovenskega letalstva je prejelo iz Berlina uradno povabilo za obisk večjega števila jugoslovenskih letal in letalcev v Nemčiji.

Nemške kolonialne zahteve

Pariz, 11. junija. o Kolonialna komisija parlamenta je sprejela resolucijo, ki pravi, da se kolonialne zahteve Nemčije napram Franciji, Angliji, Belgiji in Japoniji ne mo-

rejo obravnavati posamezno. Za proučevanje teh zahtev je najprej potrebno jamstvo Nemčije glede spremembe njene politične koncepcije v Evropi, stališča napram kolonialnim narodom in rasistične ideologije.

Kitajski protest pri DN

Ženeva, 11. junija. AA. Kitajski delegat je izročil glavnemu tajniku DN noto, v kateri opozarja, da izjavljajo Japonci mobilizacijski zakon tudi v deželah, ki so samo pod japonskim mandatom, zlasti na Maršalskih in Karolinskih otokih, čeprav je to v nasprotju s paktom Društva narodov.

Posvetovanja v Pragi

Prezident dr. Beneš inspicira vojsko

PRAGA, 11. junija. AA. Predsednik vlade dr. Hođa je včeraj konfiriral s strokovnjaki vlade o načrtu manjšinskega statuta. Češkoslovaška vlada meni, da spomenica, s katero so zastopniki stranke sudetskih Nemcev sporočili svoje zahteve, lahko služi v načelu za osnovo razgovorov.

Včeraj popoldne se je pripeljal v Prago čsl. pariški poslanik Osusky na poseben referat. Izvedelo se je, da bo Osusky obvestil svojo vlado o francoskem stališču v španski in srednjeevropski aferi in sporočil prijateljske nasvete. Ko se bo vrnil v Pariz, bo pa sporočil francoski vladi stališče čsl. vlade do predlogov sudetskonoemške stranke. V tukajšnjih krogih govore, da bo o priliki praških konferenc, ki jih bo imel Osusky, govora tudi o finansiranju triletnega vojaškega roka in drugih češkoslovaških vojaških ukrepov.

Češkoslovaški poslanik v Berlinu dr. Mastny se pripelje danes v Prago na referiranje.

Predsednik republike dr. Beneš je v družbi vojnega ministra Mahnika odstopoval na inspekcijo vojaških enot. Danes je dr. Beneš pregledal razne vojaške formacije vseh vrst orožja.

Praga, 11. junija. AA. (DNB). »Narodni Noviny« pišejo v zvezi z znanimi Henleinovimi karlovarskimi zahtevami: G. Henleinu lahko povemo, da je ni sile na svetu.

Poslanik Brugère v Ljubljani

Ljubljana, 11. junija.

Davi se je pripeljal z brzovlakom v Ljubljano poslanik francoske republike in opolnomočeni minister na našem dvoru g. Raymond Brugère, da si ogleda razstavo francoske knjige na velesesju. Poslanika sta spremljala francoski trgovski ataše pri francoskem poslanstvu v Beogradu g. Commine in glavni urednik v Beogradu izhajajočega francoskega lista »Echo de Belgique« g. Bourgois.

Na kolodvoru so visoke goste sprejeli francoski konzul v Ljubljani g. Remérand, češkoslovaški konzul g. Miňovsky, ban dr. Natlačen, zastopnik župana dr. Ravnihar, direktor TPD g. Julliard, prof. dr. Lacroix in več članov francoske kolonije. Po prisrčnem pozdravu se je poslanik Brugère odpravil v hotel Union, ob 10. uri je pa prišel v spremstvu konzula Reméranda na velesesje.

Ob vrodu velesesja so ga pozdravili člani uprave velesesja. Nagovoril ga je v imenu uprave minister v p. dr. Fran Novak, zahvaljujoč se mu v imenu uprave za izredno pozornost, ki jo je Francija izkazala našemu velesesju s prireditvijo razstave francoske knjige. V spremstvu članov uprave in ravnatelja dr. Dularja je poslanik odšel v francoski paviljon, kjer so ga pozdravili zastopniki oblasti in kulturnih organizacij. Goste so pozdravili divizionar Lukič, njegov pomočnik general Dodž, konzul Miňovsky, dr. Ravnihar, direktor Julliard, dr. Windischer, intendant Oton Zupančič, inž. Bevc, predsednik Ivan Jelačin, tajnik dr. Pless, prof. dr. Frilan, prosvetni inspektor dr. Sušnik, urednik B. Borko, prof. Vavpotič, direktor dr. Vončina, dr. Mastnak, podban dr. Majcen, prof. Prezelj, prof. Jaklič, dr. Vrhovec, dr.

Zwitter, dr. Golia in gospa dr. Pivec-Stele.

G. poslanik si je ogledal razstavljene knjige in je izrekel priznanje za okusen aranžma paviljona. Potem ko se je vpisal v spominski knjigo, je poslanik odšel v paviljon »Cesta«, kjer mu je dr. Vrhovec razkazal razstavo cest. Poslanik se je zanimal za vse objekte in si dal pojasniti vse grafikone. Po ogledu drugih razstavni prostorov na velesesju je poslanik zapustil sejmšče ter je ob slovesu izjavil, da je ljubljanski velesesjem vzorno urejen ter nad pričakovanje zanimiv.

Opoldne je bil prirejen za goste banket v Unionu. Popoldne odpušče poslanik na Bled, z večernim brzovlakom se pa vrne v Beograd. S svojim obiskom je zastopnik Francije pokazal, da letošnja razstava francoske knjige na ljubljanskem velesesju ni samo poslovna zadeva, temveč da francoski paviljon v Ljubljani simbolično predstavlja idejo našega in francoskega iskrenega prijateljstva.

Francoski zakon o vojni pripravljenosti

Pariz, 10. junija. h. Glavni poročevalec komisije za vojaške zadeve v senatu, bivši vojni minister Fabri, je danes predložil predsedstvu senata poročilo komisije o načrtu zakona o organizaciji naroda v primeru vojne. Ta zakon je poslanska zbornica že odobrila in pride sedaj v razpravo v plenumu senata.

Čitajte in širite »Slovenski Narod«!

KINO SLOGA, tel. 27-30
Danes ob 18, 19.15 in 21.15 uri — kriminalna filmska drama
VSI PROTI ENEMU
V glavni vlogi Sylvia Sidney in Henry Fonda.

V 24 urah od vola do konzerve

Industrijalec F. Slamič je ustanovil v Ljubljani prvo
tovarno mesnih konzerv

Ljubljana, 11. junija
V Ljubljani smo nedavno dobili prvo tovarno za izdelavo mesnih konzerv, ki posluje izključno za našo vojsko. Dnevna kapaciteta tovarne znaša pri 8 urnem delu 25.000 doz oziroma konzerv. Na Viču na Tržaški cesti št. 151 a je bila ustanovljena l. 1858 Andrejova tovarna, ki je izdelovala klobase in salame. Med svetovno vojno so jo preuredili za izdelavo mesnih konzerv in je dobavljala avstrijski armadi golažev konzerve. Enaka tovarna je bila ustanovljena tudi na Vrhniki in se je imenovala »Globus«. Ko je prenehala posloovati, je tovarniški uslužbenec g. Klemenec kupil tovarno Andreja na Viču in je začel pred štirimi leti izdelovati konzerve, hrenovke in salame. Letos v februarju pa je kupil podjetje industrijalec F. Slamič in ga je popolnoma preuredil. Iz Nemčije je naročil stroje, ki za sedaj predelujejo pločevino v doze, pozneje pa bo ta oddelek tako izpopolnjen, da bo lahko samostojno izdeloval pločevino in iz nje vsakovrstne izdelke. Ko je bila tovarna še v predelavi, je g. Slamič izlicital državno dobavo golaževih konzerv za našo vojsko in sicer pol milijona doz. Nadzorstvo tovarne in vsega obrata je takoj prevzelo vojaštvo in že 10. maja je začela posloovati posebna vojaška strokovna komisija. Poslednji rok dobave je določen za 25. junij in mora tovarna do tega dne izročiti vojaški upravi 500.000 konzerv.

Tovarna zaposluje 183 uslužbencev, od katerih jih je v oddelku za pločevino 50, po večini žensk. Moške osebe sestavljajo skoraj izključno mesarji, ki jih je 40. Vsi so domačini iz mesta in okolice in ni v podjetju niti enega inozemca, kakor je tudi ves, v tovarni naloženi kapital domač. Tovarna je seveda najmoderneje urejena. Ima lastno kanalizacijo, razpolaga s toplo in mrzlo vodo, leži pa sredi zelenja, ki znatno omili poletno pikepo. Delavstvo je zelo dobro plačano in sicer prejema delavke po 3 din na uro, moški pa po 4,50 din, razen tega pa še vso prehrano. Delavke zaslužijo dnevno po 25 din, mesarji pa celo po 45 din in ker imajo sednji težje delo, dobivajo hrano celo po petkrat na dan. Hrana je v vsakem pogledu izvrstna in menda podobne ne dobivajo v nobenem drugem podjetju. Ker je poslovanje na zelo zdravem kraju, je razen tega poskrbljeno za nameščenosti tudi v zdravstvenem pogledu.

Tovarno bodo bo končani dobavi znatno razširili, čeprav že sedaj omogoča obrat, da nastane iz živega vola že po 24 urah konzerva. Dnevno zakoljejo po 20 do 25 glav živine in to le prvovrstnega goveda. Živino kupujejo izključno v dravski banovini, največ na Stajerskem. Proces se izvrši kaj naglo. Govedo pripeljejo na velikih tovornih avtomobilih. V moderno urejeni klavnici jo ubijejo s strelom v glavo in nato zakoljejo. Pri tem bodi omenjeno, da je tudi pri prašičih postal način usmrčenja precej različnejši, kakor se je delalo še nedavno. Prašiča omamijo namreč najprej z električnim tokom in šele tako omamljenega zakoljejo. Zaklano govedo mora pred predelavo najprej v hladilnici, kjer ostane najmanj 18 ur. V prihodnjem oddelku odločajo kosti od mesa. To delo gre tako hitro in tako temeljito od rok, da ne ostane na kosti niti najmanjši kosček mesa. Kupi mesa romajo nato v drugo dvorano, kjer ga razrežejo na drobne kose. Narezano meso vržejo zatem v velike kotle in ga dodobra prekuhajo, kar traja 55 minut, istočasno pa pridenejo potrebno začimbo. Golaž je s tem prav za prav že gotova, mora pa še pre- v pripravljene pločevinaste doze. Dozo je treba še hermetično zapreti, kar uredi kakor bi trenil duhovito urejen stroj, ki ga upravlja ena sama delavka. Konzerva je s tem prav za prav že gotova, mora pa še pre- stati predpisano proceduro, preden je od- na in sposobna za shrambo.

Predpisih mora namreč izdržati najmanj 10 let in mora biti tudi po preteku tega časa prav tako užitna, kakor sveža. Zato denejo zaprte doze v tako imenovane avtoklave, kjer ostanejo 65 minut v temperaturi 125 stopinj Celzija. Doze nato osužajo in jih položijo v termostatsko s temperaturo najmanj 36 stopinj, kjer ostanejo 6 ali še več dni. Termostatske je preizkuševalnica glede užitnosti in trajnosti. Če je bila pri pločevini kakšna napaka ali če je slučajno prišlo v dozo kaj takega, ki ne spada vanjo, doza eksplodira in jo je treba izločiti in zavreči. Med 100 dozami sta največ dve, a to le redkokrat pokvarjeni. Po vsem tem postopku romajo doze v skladišče, kjer jih zlože v zabojke, ki jih komisija plumbira. Pošiljka je gotova in že nalagajo zabojke na avto, ki jih popelje v skladišče. Iz vola je postala v čudovito kratkem času golaževa konzerva in sicer zelo okusna, o čemer smo se sami prepričali.

DANES PREMIERA VESELE IN IZREDNO ZABAVNE
JOH. STRAUSSOVE operete
NETOPIR LIDA BAAROVA, HANS SÖHNKER in v svoji
najboljši vlogi popularni komik HANS MOSER
Predstave danes ob 18, 19.15 in 21.15, jutri, v nedeljo, ob 17, 19. in 21. uri
Kino Union, telef. 22-21

Sokolstvo

X. vsesokolski zlet v Pragi

Veličastno sokolsko manifestacijo je otvorila mladina
praških narodnih šol — Zletne zanimivosti

Ljubljana, 11. junija
Kot uvod v zletne svečanosti je bil v nedeljo 29. maja dan mladine praških narodnih šol. Kljub skoraj celodnevni deževju se je zbralo na tribunah nad 65.000 občinstva. Po nastopu dečkov in deklic je prineslo 50 dečkov in deklic v slavnostnem sprevodu državno zastavo, ki so jo počastili z državno himno. Četa kolosarjev je hitela v Lano, kjer je položila venec na grob prezidenta Osvoboditelja, druga četa pa je odnesla venec na grob Neznanega junaka. Mladina je nato izvedla proste vaje »Kvisti v prirodo«, za njo pa so dečki 4. in 5. razreda, 6500 po številu, izvajali zletne proste vaje. Blesteča belina je nato napolnila zletišče pri nastopu 3.100 deklic, ki so izvajale vaje z vrvmi in žogami, ki so jih končale s plesil. Tudi vse ostale točke, posebno simbolične vaje, ki prikazujejo obrambo domovine so vzbudile orkan navdušenja. Krasen pa je bil pogled na zaključno skupino mladine, ki je stvorila državno zastavo — modro, rdečo, belo. Ob tem pogledu je vstalo vse občinstvo in počastilo državno zastavo ob zvokih »Kdo ste božji bojovníci.« Prvi predzletni dan je odlično uspel, prepričani smo, da bodo tudi ostali dnevi, posebno pa glavne zletne svečanosti uspele veličastno in dostojno.

Končni spored X. vsesokolskega zleta je zletni odbor na seji predlagal in potrdil, t. j. dnevi deca, naraščajo, mednarodne tekme in zletni dnevi članstva. Program posebnosti dnevi so urejeni, tako v telednevem, kakor tudi v drugih oddih. V programu, kakor ga je odobril zletni odbor in bistvenih izprememb, z izjemo, da bodo uvrščeni v program še nekateri nastopi gostov. Samostojen del tega programa pa tvorijo prireditve zletnega prirediteljskega odbora.

Vas zlet — naš zlet je gesto jugoslovenskega sokolstva. Za X. vsesokolski zlet se je jugoslovensko sokolstvo prijavilo v tako velikem številu, kakor doslej še za noben zlet. V Pragi se mudil od binkoštnih nedelje I. nam. starostve Saveza SKJ br. Gangl, ki bo udeleženi vso potrebno, da bo odprava jugoslovenskega sokolstva s svo-

jim bivanjem v Pragi povsem zadovoljna. Iz Jugoslavije se udeležijo X. vsesokolskega zleta srednješolska mladina, naraščajo in članstvo, ter naša junaška vojska in mornarica.

Jugoslovenski sokolski naraščajo, ki pride na praški zlet, bo podaljšal svoje bivanje v češkoslovaški do konca zletnih dni. Naš naraščajo bo gost češkoslovaškega naraščaja, ki hoče svojim jugoslovenskim bratom in sestram dokazati svojo ljubezen, utrditi bratske odnose in jim pokazati lepote svoje domovine. Želja severnih bratov je, da odnese jugoslovenski sokolski naraščajo najboljše vtise domov, ki jih ne bo nikdar mogel pozabiti.

Nastop armade. Češkoslovaško vojno ministristvo je obvestilo zletni odbor, da bo nastop zavezniški armad 6. julija. Nastop armad bo odprt s skupnim nastopom jugoslovenske, rumunske in češkoslovaške armade z razvitem državnih zastav nastopajočih armad. Po tem svečanim aktu bo sledil nastop motoriziranih oddelkov češkoslovaške armade, predvaja- nje vojaške telovadbe po Tyrševem sestavu, telovadni nastopi jugoslovenske vojske in mornarice, letalske akrobacije, skupne vaje s puškami, nastop konjenice in četovka artiljerije. Telovadni nastop bo končan s mimohodom armad Male antante in s spuščanjem državnih zastav.

Poljsko sokolstvo na zletu. Zveza poljskega sokolstva je obvestila zletni odbor v Pragi, da bo prišlo na zlet in zletna tekmovalnja 50 oseb. Oficijsko bodo zastopali ZPS starosta Arciszewski, načelnik Fazanowicz in načelnica Jadwiga Golaszewska.

Jubilje mednarodnih tekem. IX. mednarodna tekma, ki bo v okviru X. vsesokolskega zleta v Pragi bo jubilejna tekma, kajti od prve mednarodne tekme, ki je bila leta 1903 v Antwerpen, je poteklo 35 let. Ta jubilej bo MTZ svečano praznovala s slavnostnim zborovanjem v zborovalni dvorani praške mestne hiše 20. junija popoldne. Po končani seji bodo vsi udeleženci prisostvovali slavnostnemu sprevodu naraščaja, ki bo ob 17. popoldne po praških ulicah.

Zletni žig bo izdalo pošto ministristvo za zletne svečanosti. Žig bo osmerokrak z napisom »X. vsesokolski zlet v Pragi«. V prihodnjih dneh bodo izšle propagandne zletne razglednice, med katerimi bo ena predstavljala zletni lepak. Zletne znamke bodo izšle prihodnje dni. Opozorjamo na znamke in zletni žig vse filateliste.

Predzletni simfonini koncert priredi orkester Sokola Praha VII na praznik 16. junija v Smetanovi dvorani. Koncert bo pod naslovom »Večer čeških klasikov«. Radioposlušalce opozarjamo na ta koncert.

Batina brigada na zletu. Na IV. srednješolske igre bo prispela tudi Batina delovna brigada, ki šteje 11.718 brambovcov pod vodstvom 40 počastnikov in 15 častnikov in bo izvedla brambne vaje, kakor s puškami, strojnimi, letali in mogoče celo s tanki. Poleg te brigade bodo prišli s posebnimi vlaki na zlet tudi Batvi srednješolci.

Prvo izvajanje zletne scene »Graditi in brati« bo že v nedeljo 12. junija, na glavni dan srednješolskih iger.

Ameriški Sokoli prihajajo. Dne 1. junija je nastopilo pet v domovino na X. vsesokolski zlet 410 ameriških Sokolov pod vodstvom br. Phala, starostve AOS. Med njimi je tudi osmorica vzornih telovadcev in sedmorica telovadk. Z njimi potuje brat dr. Edvarda Beneša br. Jan Beneš. Odprava je prispela v Prago 8. junija.

XVII. zlet sokolske župe Ljubljana

Končane so vse priprave. Pripravljeni so Sokoli, pripravljeni so slavnostni prostori.

Prvi posetniki župnega zleta, tekmovalci župe Beograd v izmenskem teku so prispeli danes zgodaj jutraj. Z opoldanskimi vlaki so prišli tekmovalci in tekmovalke, ki bodo danes ob 13. uri popoldne na zletišču tekmovali v vajah na orodju in v prostih panogah. Prijavljenih je 400 tekmovalcev in tekmovalk in vrst naraščaja in članstva. Zletišče v Tivoliju je dobilo slavnostno obliko. Ves teden so se vršile skušnje in poizkušnje nastopi ljubljanskih društev. Te skušnje pa so že pokazale, da se je v zimskih mesecih v telovadnicah izredno veliko delalo, ker je posebno članstvo in naraščajo težke in učinkovite vaje izvajalo skoro brezhibno. Tisoči udeležencev in gledalcev javne telovadbe bodo brezdomno ugotovili, da s takimi vajami, polnimi slikovite harmonije in nenadnih prehodov naše Sokolstvo v tujini pa tudi doma v večjih množinah še ni nastopilo. Dovršena tehnika dr. Mur-nikovih skladb je v vajah članstva za Vsesokolski zlet v Pragi dobila priključek in pot v množice telovadcev v mestih in na deželi. Lahko trdimo, da članstvo v nobenih vajah še ni tako uživalo pa tudi ne vžigalo, kakor z letošnjo sestavo br. Ivana Kovača. Še sama ta točka župnega zleta bo nenavaden kulturni dogodek, ki bo izpričal vsakomur, da Sokolstvo pri nas goji najsmiselnejšo telesno vzgojo, da je Sokolstvo kulturna organizacija, vsenarodni pokret, ki goji telesne in duhovne sile za obrambo, obstoj in napredek naroda po najšteviljših načelih velikega ustanovitelja Tyrša.

Vabimo sokolsko članstvo, vabimo vse prijatelje sokolske misli, posebno pa tudi vse trenotno v Ljubljani se mučede udeležence številnih pomembnih združenj in ustanov, da se udeležijo zletnih prireditve.

Spored prireditve:
Danes ob 15. uri tekme članstva in naraščaja.

V nedeljo ob 8. uri skušnje, ob 11. uri sprevod po mestu po ulicah: Gosposvetska, Tavčarjeva, Miklošičeva, Marijin trg, Wolfova, Kongresni trg, Selenburgova, Aleksandrova, Bleiweisova, kjer bo razhod. Pred sprevodom bo od 10. do 11. ure popis in pregled slavnostnih krojev članov in članic, ki potujejo v Prago.

Javna telovadba prične točno ob 15. uri pri vsakem vremenu. Natančen spored javne telovadbe se dobi danes v prodajni Tiskovne zadruge, jutri pa se ga bo prodajalo pri vseh blaginjah na zletišču v Tivoliju obnemem z zletnimi znaki. Zletni znak stane din 10 za telovadboce ter daje pravico do prostega vstopa na vse zletne prireditve.

Moške slačilnice so v prostorih Ljubljanskega Sokola v Narodnem domu, ženske pa v prostorih klasične gimnazije poleg Narodnega doma.

Telovadci vseh oddelkov morajo biti v slačilnicah pripravljeni k odhodu na zbirališče jutraj ob 7. uri 30 minut, popoldne pa ob 14. uri.

Po javni telovadbi bo na zletišču velika sokolska in narodna zabava ob sodelovanju dveh godb. Tudi plesišče in številni šotori bodo ustregli vsem željam tisočev posetnikov.

Zletu Zdravo!

Sokolska župa Ljubljana.

Jutri se zbere sokolstvo sokolske župe Ljubljana na svoj XVII. župni zlet. Med drugimi zletnimi prireditvami je tudi sprevod sokolstva, ki bo ob 11. dopoldne z letnega telovadništva v Tivoliju. Sprevod krene s telovadništva po Gosposvetski, Tavčarjevi, Miklošičevi, Marijinem trgu, Wolfovi, Kongresnem trgu, Selenburgovi, Aleksandrovi in Bleiweisovi cesti pred Narodni dom, kjer bo razhod. Vabimo narodno občinstvo, da bratsko pozdravi sokolsko armado in jo obsuje s cvetjem. Popoldne ob 15. bo na telovadšču v Tivoliju javna telovadba vseh oddelkov in konjenice, potem pa sokolska zabava. Sokoli in narodno občinstvo, udeležite se jutrišnjega župnega zleta v polnem številu. Zdravo!

E. Gangl v Pragi. V ponedeljek jutraj je prispel v Prago prvi podstarešina Sokola kraljevine Jugoslavije E. Gangl, ki ostane v Pragi do vsesokolskega zleta. Prišel je nadzirat priprave za razstavo jugoslovenskega sokolstva, ki jih vodita ing. dr. Kosta Petrović in akademski slikar S. Rajković. V Prago so prispeli še nekateri predstavniki jugoslovenskega sokolstva, da uredijo pismo in vse drugo, kar je potrebno za udeležbo našega sokolstva na praškem zletu.

Sokol II. priredi javni telovadni nastop v četrti, dne 16. t. m. na letnem telovadšču v Trnovem. Pričetek bo ob 16. uri. Po nastopu bo narodna zabava. Vabimo vse članstvo in prijatelji društva.

Z ENO NOGO V JECI
— Kaj, zapreti se hočeš dati? Kakšne neumnosti pa govoriš?
— Da, rad bi se sestal s svojo nogo, ki stoji tam še osem let.

Rudarska mladina na morju

Trbovlje, 10. junija.
Za Binkošti je pohitelo 42 trboveljskih podmladkarjev JS II. državne deške in dekliške ljudske šole na 4-dnevni poučni in propagandni izlet na morje. Za izhodišče so si izbrali Trboveljski dom v Bakru, ki jih je gostoljubno sprejel in jim zelo poceni izvrstno postregel. Lepota obmorskih krajev, zanimivosti Bakra in prijetno kopanje v topleni morju je našo rudarsko mladino silno navdušilo, tako, da ji je bilo slovo prav težko, ko se je odpravila s parnikom v Kraljevico in dalje v Crikvenico. Začuden so se podmladkarji ozirali po visokih palmah in krasnih palačah našega najlepšega letovišča ob morju. Njih veselje pa je priklopelo do vrhunca, ko so se ponovno v kopališču kopali v morju. Iz Crikvenice jih je peljala pot po morju na Sušak, Trsat s svojim krasnim razgledom na reški zaliv, otok Krk, Opatijo in istrske gore z Učko je vtisnil mladini neizbrisen spomin na lepoto našega Jadrana. Naklonjenost naših in italijanskih obmejnih oblasti je omogočila izletnikom, da so si ogledali tudi Reko. Na povratku so izletniki izstopili v Zagrebu, kjer so si ogledali zoološki muzej in zoološki vrt. Ekskurzija je glede na dolgo in naporno pot šla v najlepšem redu v spremstvu učitelja g. Lunda Dušana in učiteljice gđ. Madon Olge. Ze nekaj let prireja krajevni odbor JS v Trbovljah ob javni in zasebni podpori slikne izlete, kar je vsekakor hvalevredno.

Virtuoz Slavko Skorpik

Ljubljana, 11. junija.
Violinski virtuoz Slavko Skorpik se je s svojo umetnostjo uvrstil med virtuoze evropskega slovesa. V zadnjem času je absolviral vrsto koncertov v Nemčiji. Publika in kritika sta mu izrekli zelo laskava priznanja. Malo jih je, ki vedo, da je Slavko Skorpik Ljubljancin. Ob priliki njegovih zadnjih koncertov v Berlinu je kritika pisala o njem kot o jugoslovenskem violinistu. Slavko Skorpik je bil rojen v Ljubljani. Njegov oče je bil znani skladatelj Skorpik, ki je bil po rodu Čeh, a je živel stalno v Ljubljani. Sin Slavko je absolviral ljubljansko učiteljsko ter je nato tri leta poučeval na meščanski šoli v Ljubljani in v Trzinu.

Ze zgodaj se je oglašila v njem umetniška žilica. Oče je bil njegov prvi glasbeni učitelj. Na šoli se mladi pedagog ni dobro počutil, gnalo ga je v svet, da bi se izpopolnil kot violinist. Z meščanske šole v Trzinu je mladi Slavko Skorpik odšel v Berlin na glasbeno akademijo, katero je dovršil z odličnim uspehom. Kmalu je s svojimi koncerti zaslovel v glasbenem svetu. Spored njegovih violinistih koncertov obsega najtežje in najlepše glasbene umetnine, tako violiniste koncerte Beethovne, Brahmsove in Čajkovskega v d-duru, Glasunov violinisti koncert v a-molu, Lalofo Špansko simfonijo ter Mozartove, Spohrove, Paganinijeve, Elgarjeve, Graenarjeve in Pfitznerjeve violiniste koncerte.

Berlinski glasbeni kritiki so ocenili njegovo umetnost z zelo laskavim priznanjem. Pisali so o njegovi odlični umetniški storitvi, ko je izvajal violinisti koncert Čajkovskega. Občudovali so njegovo dovršeno tehniko in njegov umetniški impulz, njegov izredni talent, priznali so, da je polnokrven muzik z izredno toploto in delikatnostjo v prednašanju.

Učenka ljudske šole utionila

Radeče, 10. junija.
Od binkoštnega ponedeljka imamo toplo vreme, zato ne manjka kopalcev v Savinji in Sopot, ki teče skozi Radeče. Ti reki sta topli in je kopanje v njih prav prijetno.

V četrtke je imela tukajšnja ljudskošolska mladina izlete pod vodstvom svoje učiteljstva v razne kraje: v Zagreb, na Liso, na Brunk, v St. Janž in celo na Bled. Prvi a razred, katerega poučuje ga. Pohar Pavčič Dana, ni šel zaradi številnih in majhnih otrok nikamor. Imel je do 15.30 pouk, kakor so odšli otroci domov. Med njimi je bila tudi 7 letna ljubka učenka Vidka Bau, hčerka uglednega trgovca iz Jagnjenice pri Radečah. Na Njivicah blizu gostilne Hmelj stanuje njena stara maza ga. Zahrastnikova, kamor so večkrat prihajale po šoli njene vnukinje. Vida je po šoli spremila součenko Albinco Cveibarjevo do doma, ki stanuje nasproti Kosove trgovine. Albinca je vzela s seboj kopalne hlačke ter odšla z Vido do g. Zahrastnikove, kjer sta počakali sestrico Milko Bauovo, ki se je vracala s šolskega izleta z Brunka. Sestra je Vidki posodila 50 par, s katerimi je šla na vrtiklaj, nato pa so šle mimo koscev, ki so blizu Sopotu sušili seno. Tu je nekdo naprosil Milko, da je šla po cigarete k Hmelju. Vida pa je poprosila Albinco za kopalne hlačke v katere se je takoj prepoblekla in se šla kopat v Sopot. Baš tu pa je, kakor pripoveduje Albinca sama, dejala, da bo sestrica vrnila denar za vrtiklaj, samo če ne bo umrla. Kdo bi si mislil, da bo Vida v naslednjem trenutku že utonila?

Naključje je hotelo, da je zabredla v Sopot baš v globoko kotanjo — Sopot je po večini globoka samo kakaga pol metra — v kateri ji je bila voda takoj čez glavo. Pred očmi Albince se je jela potapljati. Ta je z brega še videla, kako se je Vida obupno borila z vodo na življenje in smrt, kako je dvigala ročice brez moči, toda mislila je, da se z vodo samo — igra. Šele, ko se je vrnila Milka s cigaretami, ji je Albinca povedala, da se Vida v vodo igra. Ker je ta že razsodnejša, saj hodi že v III. razred, je takoj spoznala nesrečo in obvestila neko dekle, le ta pa bližnje kosce. Šuligojev iz Vrbovega in Lukežev z Dobrave sta takoj skočila v vodo in iz nje potegnili nesrečno Vido, ki pa ni kazala nobenih znakov življenja več. Hitro sta jo pričela obujati z umetnim dihanjem. Na kraj nesreče je prišel takoj tudi naš bavinovski zdravnik dr. Karel Matko, ki pa je mogel ugotoviti žal samo smrt.

O nesreči je obvestil oče Dominika Bauva g. Jan, ki je z avtomobilom pohitel na Jagnjenico. Lahko si mislimo žalost nesrečne Bauove družine, ko je zvedela za tragično smrt ljubljene Vide! Oče je pohitel s svojim avtomobilom na kraj nesreče

ter pripeljal mrtvo Vido domov, kjer leži sedaj v cvetju na mrtvaškem odru. Jutri ob 9 bo izpred hiše žalostni pogreb pokojne Vide na Svibno. Pogreba se obvezno udeležita oba prva razreda pod vodstvom svojega učiteljstva in po trije učenci iz vsakega razreda. Naj v miru počiva! Nesrečni Bauovi družini naše iskreno sožalje!

Beležnica

KOLENDAR
DANES: Sobota, 11. junija katoličani: Barnaba, Hrvoje
JUTRI: Nedelja, 12. junija katoličani: Leon III, Zorica
DANAŠNJE PRIREDITVE
KINO MATICA: Buffalo Bill (Avantgarda)
KINO SLOGA: Vsi proti enemu
KINO UNION: Netopir
KINO MOSTE: »Čaridni ljubimec« in »Tajnost Charlie Chana«
KINO SİSKA: Nesmrtni melodije
KONCERT HUBADOVE PEVSKE ZUPE ob 18.30 pred poslopjem Glasbene Matice ob odkritju spomenika skladatelju Emilu Adamcu
PRIREDITVE V NEDELJO
KINEMATOGRAFI ISTI SPORED
SVEČANO ZBOROVANJE TRGOVSKEGA KONGRESA ob 9. v veliki dvorani Uniona
TRGOVSKO BOLNIŠKO IN PODPORNO DRUŠTVO občni zbor ob 10. v posvetovalnici na magistratu
DRUŠTVO DIPLOMIRANIH BABIC dravske banovine občni zbor ob 9.30 v posvetovalnici na magistratu
DRUŠTVO BANOVINSKIH USLUZBENCEV in UPOKOJENCEV občni zbor ob 8.30 v frančiškanski dvorani
DEŽURNE LEKARNE
DANES IN JUTRI: Dr. Kmet, Tyrševa cesta 43, Trnkoczy ded., Mestni trg 4, in Ustar, Selenburgova ulica 7.

Izpod sita

V neki tuji državi imajo akademijo znatnosti in ta akademija se je lotila težavne naloge, kako bi se dali važni dokumenti restavrirati in ohraniti poznim rodom. Akademija je ustanovila poseben laboratorij za konserviranje in restavriranje dokumentov. Oni dan je dobil laboratorij redok dokument — babilonsko glinasto ploščico, ki je v njo vložena še ena ploščica, na nji je pa čuden napis. In v laboratoriju so dognali, da imajo opraviti s čekom, namenjen neki babilonski banki. Našli bi lahko še več primerov, ko je laboratorij za konserviranje in restavriranje dokumentov opravil važno znanstveno delo.

Toda nas to ne zanima, ker ne mislimo ustanoviti takega laboratorija, čeprav bi bil morda potreben. V njem namreč konservirajo tudi važne dokumente naše dobe. In na tem polju bi bil tak laboratorij potreben tudi nam.

— in te bi kazalo konservirati, da bi imeli naši potomci vsaj nekaj od nas. Imamo tudi nekaj bistrih glav, ki bi nas, konservirane in izročene poznim pokolenjem, prav dostojno in lepo predstavile kot zrel, na višku kulture stoječ rod ali narod. Skoda, če bi nam take dragocene »kulturne pridobitve in dobrine razglodali zob časa.

Naše gledališče

DRAMA
Začetek ob 20. uri
Sobota, 11. junija: Zenitev. Red B
Nedelja, 12. junija: Rdeče rože. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol
Ponedeljek, 13. junija: zaprt
Torek, 14. junija: zaprt
Sreda, 15. junija: Lopovščine. Red Sreda

OPERA
Začetek ob 20. uri
Sobota, 11. junija: Trubadur. Red A
Nedelja, 12. junija: Gorenjski slavček. Izven. Predstava na čast udeležencev Trgovskega kongresa. Gostuje g. J. Gostič
Ponedeljek, 13. junija: Operna produkcija gojenecv državnega konservatorija. Izven. Cene od 16 do 2 din
Torek, 14. junija: La Boheme. Gostuje ga. Zlata Gjurgjenac. Premierski abonma.

Abonente reda A opozarjamo na spremembo današnjega repertoarja. Radi obolnosti g. Nuše Spanove, se napovedana predstava »Gloeden« drevi ne more vršiti pač pa bodo vpriporili za isti red Verdijevo opero »Trubadur« s Francalom, Ojldokopovo, Kogeljevo, Jankom in Petrovičem v glavnih partijah. Partijo Ines bo pela mesto spanove ga. Ribičeva. Dirigent: dr. Švara. Režiser: ravnatelj Polič.
Na čast udeležencev trgovskega kongresa se vpripori v nedeljo Foerster-Poličeva opera »Gorenjski slavček«. Ta naša izvrstna slovenska opera v slikoviti inscenaciji in v izvrstni zasadi glavnih partij rše življenje v naši gorenjski vasi za časa Napoleonske vlad. Sodelujejo: Vidaličeva, Gostič k. g., Betetto, Banovec, Janko, Poličeva, Španova, Kolacio in Hvastja. Baleta je našel: ing. Golovin. Dirigent: ravnatelj Polič. Režiser: prof. Šest.
Gostovanje ga. Zlata Gjurgjenacove ob torek 14. t. m. v Puccinijevi operi »La Boheme« za Premierski abonma. Pell bodo: Banovec, Primožič, Nolljeha, Betetto, Kolacio in Zupan. Dirigent: Niko Stritof.

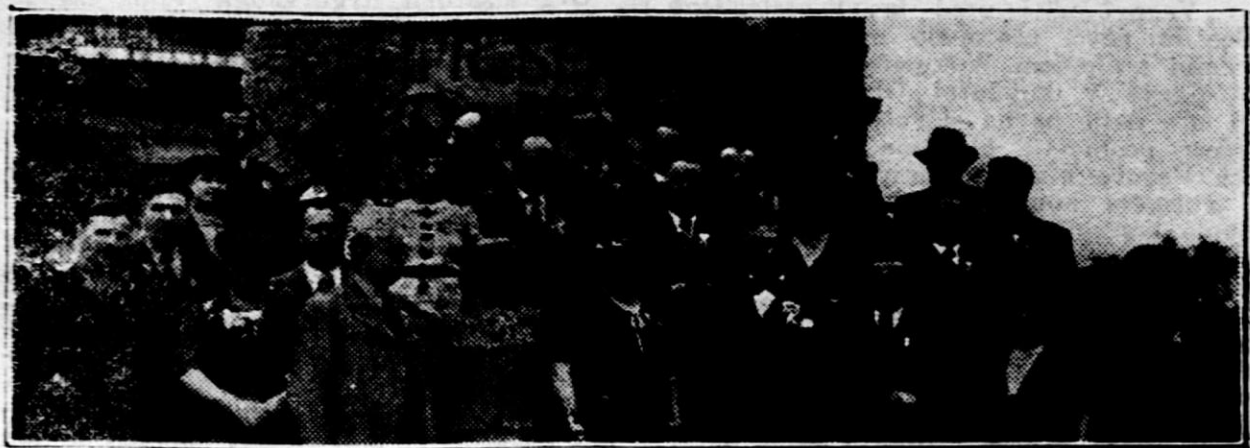
Iz Brežic

— Prošnja srečnemu občnemu odboru v Brežicah. Cesta, ki pelje iz Brežic v Zagreb, je zelo slaba. Jarki in kotanje so zelo velike, tako, da je vožnja z avtomobilom silno težavna in naporna, poleg tega pa tudi nevarna. Prizadeži prosimo občni odbor v Brežicah in v Zagrebu, da bi poskrbeli, da se ta cesta popravi.

PRI STARINARJU
— Taka ofica naj bi bila stara 500 let? Ne, stara je največ 200 let.
— Kaj še, 200 let je bila stara, ko sem je kralj bil.

Manifestacija zastopnikov 12.000 jugoslovenskih trgovcev

Že doseženi uspehi in načrt za delo v bodočnosti v borbi naših trgovcev za popolno gospodarsko osamosvojitve

Bolgarski trgovci, ki so prispele večeraj na trgovski kongres v Ljubljano

Ljubljana, 11. maja. Svečano, prirčno sprejema Ljubljana ti-soče zastopnikov trgovskega stanu iz vseh krajev države. Raz hiše plapolajo narodne zastave, večeraj smo toplo sprejeli brate Bolgare, danes se je začelo stvarno delo po obirnem programu, jutri bodo trgovci v dvorani na Taboru slavnostno izrekli svoje zahteve — Ljubljana je v znamenju III. državnega kongresa trgovcev Jugoslavije. Ljubljana se v polni meri zaveda pomembnosti kongresa, zato je goste sprejela tako prirčno, zato je pripravila niz kulturnih prireditvev njim v čast.

Jugoslovensko trgovstvo je zaupalo organizacijo letošnjega kongresa svojim tovaršem v Ljubljani. Slovenski trgovci so prevzeli odgovorno nalogo, zavedajoč se, da je letošnji državni kongres važen mejnik v razvoju naših trgovskih organizacij. Vodstvo je upravičeno pripadlo zastopnikom slovenskih trgovcev, kajti slovensko trgovstvo predstavlja danes v državi najbolj solidno ter za svoje in za narodne interese najbolj vneto organizirano silo. Slovenske trgovske organizacije so izoblikovane, imajo svojo tradicijo, častno in zaslužno tradicijo. Ob priliki kongresa trgovcev je umestno, da v širokih obsevih popišemo težavno pot slovenskega trgovstva od hlapčevanja pod tujcem do gnotne in duhovne osvoboditve in osamosvojitve. Visoki narodno gospodarski cilj trgovskega stanu še ni dosežen. Na kongresu bodo referenti pokazali, kako daleč je jugoslovensko trgovstvo na poti do popolne osamosvojitve. Prav za prav bi naše trgovstvo še naprej bilo, katerega je začelo pred desetletji v stremljenju po neodvisnosti. Eden izmed sovražnikov napredka domačega trgovstva je še vedno tuj kapital. Na kongresu bodo trgovci jasno in odločno povedali, da nečemo biti neumne žrtve tujega velekapitala.

PRED POL STOLETJA SE NI BILO GOVORA O SLOVENSKEM GOŠPODARSTVU.

Začetki stanovskega gibanja slovenskih trgovcev segajo dobrih 40 let nazaj, ko je bilo skoraj vse gospodarstvo v Sloveniji v tujih rokah. Edina velika hranilnica v Ljubljani je bila nemška, Gremij trgovcev je bilo čisto nemški, vsa industrija je bila nemška in tudi med obrtniki je bilo mnogo tujcev ali pa tujcem prijaznih in narodno ter stanovsko nezavednih domačinov. Pred slabim polstoletnim sploh ni bilo moč govoriti o kakem slovenskem gospodarstvu. To dejstvo moramo v vsej globlini in obsežnosti imeti pred očmi, da lahko prav doumimo, kakšne težave so premagali pionirji slovenskega gospodarstva in organizatorji slovenskega trgovstva v stremljenju po kar najbolj popolni narodni in gospodarski osamosvojitvi.

Razmere so se spremenile, ko je začela skupina slovenskih odločnih in zavednih trgovcev in pomočnikov ter inteligentov buditi stanovsko in nacionalno zavest med trgovci. Ti pionirji slovenskega gospodarstva so se združili v trgovskem društvu »Merkur«, začeli so s sistematičnim delom in dosegli lepe uspehe. Število slovenskih trgovcev je raslo, dvigala se je njih veljava in ugled in kmalu so padle številne trgovske stroke v slovenske roke. Slovenski trgovci so si prisvojili odločno besedo v davčnih odborih in slovenski je postal tudi Gremij trgovcev.

Predsednik Centralnega predstavništva Zveze trgovskih združenj v Beogradu Nedeljko Savić

Na vodilnem mestu med pionirji za osamosvojitve slovenskega trgovstva je bil dr. Fran Windischer. Na letošnjem obnem zboru Slovenskega trgovskega društva »Merkur« je kot predsednik orisal ves razvoj stanovskega gibanja slovenskega trgovstva, s katerim gre vzporedno tudi gospodarska osamosvojitve slovenskega trgovstva.

PREPOROD Z USTANOVITVIJO »MERKURJA«

Pred dobrimi 100 leti je bila ustanovljena prva stanovska organizacija ljubljanskih trgovcev pod imenom »Reprezentanca ljubljanskega trgovstva«. Leta 1881. je bil ustanovljen Gremij trgovcev. Leta 1905. je bila uprava gremija že v narodnih rokah. V narodnem pogledu je vladala v našem gospodarstvu v začetku tega stoletja velika tišina. Kdor je preživel v zrelih letih dogodke od tedaj do danes in pretehta tedanje skromne razmere v našem

gospodarstvu v primeri z današnjim stanjem, skoraj ne more verjeti, da je bil mogoč v razmeroma tako kratki dobi tako nagel napredek.

V zatišju in v kar očajkovskih razmerah stare Ljubljane so se začeli že leta 1900. sestanki in pogovori med mladimi trgovci in trgovskimi sodrujniki, ki so pripravljali ustanovitve slovenske narodne organizacije za trgovino v Ljubljani. Srečna misel zmaga na vsej črti. Nova organizacija naj bo matično središče in ognjišče sestavne organizacije vse slovenske trgovine. Poveže naj v skupnost gospodarje in sodrujnike. Zbira naj slovenske trgovce in trgovske sodrujnike po vseh deželah, kjer prebivajo Slovenci. Razvoj, napredek in dvig slovenske trgovine in slovenskih trgovcev naj bo smoter organizacije in končni cilj bodi gospodarska osamosvojitve slovenske trgovine in slovenskih trgovcev.

Leta 1901. je bilo ustanovljeno trgovsko društvo »Merkur«. Mlada organizacija si je hitro pridobila zaupanje z resnim delom ter je postala torišče preudarnega gospodarskega dela. Pridobila je spoštovanje in ugled slovenski trgovini ter je v kratki dobi kar prevrgla stare razmere ter zamenjala prejšnje mrtvilo z živahno stvarilno borbenostjo. Že ob petletnici društva je uprava iznesla stvarne zahteve glede izobrazbe in šolstva slovenskega trgovskega narajanja, glede upoštevanja gospodarskih stanov v javnosti, glede gospodarskih ustanov, ki naj služijo domači trgovini itd. Ljubljanski pokret slovenskih trgovcev je oplojevalno učinkoval na slovenske trgovce in sodrujnike v drugih središčih, kakor v Mariboru, Celju, Gorici in Trstu.

Ob 10 letnici je bilo društvo na vrhuncu svojega razvoja in dela za povzdigo in napredek domače trgovine. Pomembno dejstvo je, da so delavci in voditelji iz matične organizacije Slovenskega trgovskega društva »Merkur« pripravili teren in ustvarili miselnost za osamosvojitve slovenskega trgovstva in da se je šele s tem delom začelo tudi gospodarsko osamosvajanje slovenskega trgovstva, ki se je moglo v večji meri uresničiti seveda šele po ustanovitvi narodne države Jugoslavije.

LETA 1907: ZAHTEVA PO OSAMOSVOJITVI.

Tri velike in markantne gospodarske manifestacije je doživela Ljubljana v zadnjih 30 letih. Dne 20. oktobra leta 1907. je bil v Ljubljani I. veslovenski trgovski shod, ki je bil manifestacija našega celotnega trgovstva. Organiziralo ga je društvo »Merkur«. Udeležilo se ga je nad tisoč slovenskih trgovcev iz vseh krajev Slovenije. Temeljna zahteva te manifestacije slovenskih trgovcev je bila: osamosvojitve slovenskega gospodarstva. Velika je bila ta zahteva in seveda ni mogla biti v celoti izvedena niti v 30 letih, kar pač ni imel slovenski narod za to potrebnega kapitala. In tako je ostala ta zahteva še do danes osnovna zahteva slovenskega in vsega jugoslovenskega trgovstva, kar bo letošnji kongres trgovcev še posebno poudaril.

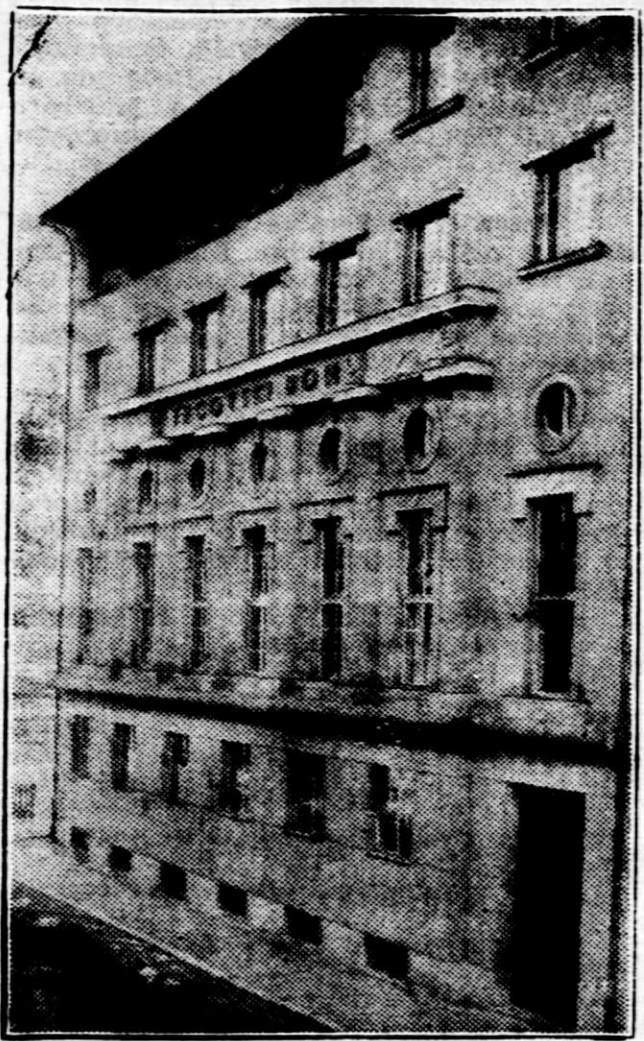
Druga mogočna prireditev je bil II. veslovenski trgovski shod, ki ga je priredilo v razgibanih časih po vojni društvo »Merkur« v Ljubljani dne 11. aprila leta 1920. Ob priliki tega shoda je bila ustanovljena tudi Zveza trgovskih gremijev in združenj v Ljubljani. Po živahnih razpravah na tem shodu sprejete resolucije predstavljajo sintezo tedanjih stanovskih zahtev in pravcati program za ureditev najvažnejših gospodarskih problemov v novi državi.

Kar prirodno je prešla skrb za stanovske in gospodarske interese slovenskih trgovcev iz rok prostovoljne organizacije v roke Zveze trgovskih združenj in naših najvažnejših trgovskih središč. Leta 1934. je bilo v Beogradu ustanovljeno Centralno predstavništvo jugoslovenskega trgovstva in tako je prišlo vodstvo prizadevanj naše trgovine in naših trgovcev v naši državi na osrednjo trgovsko stanovsko organizacijo. V velikih in načelnih vprašanjih, ki se tičejo celotne trgovine in vseh trgovcev v naši državi, je treba enotnega vodstva in solidarnega nastopa vseh zastopnikov in vse države. Pod vodstvom Centralnega predstavništva poteka tudi III. veslovenski trgovski kongres v naši beli Ljubljani, ki je tretja in brez dvoma najmočnejša manifestacija trgovstva, kar jih je sploh bilo v Ljubljani.

POMEN CENTRALNEGA PREDSTAVNIŠTVA.

Predsednik Centralnega predstavništva zveze trgovskih združenj v Beogradu je g. Nedeljko K. Savić. Jugoslovenski trgovci so imeli do ustanovitve Centralnega predstavništva svoje organizacije v obliki raznih vrst združenj in korporacij, kot gospodarski stan pa dejansko niso imeli enotne organizacije. Do leta 1933. je obstajala samo Zveza trgovskih združenj za Slovenijo s sedežem v Ljubljani. Po uveljavitvi obrtnega zakona, ki je predpisal ustanavljanje prisilnih združenj, so se v avgustu leta 1933. ustanovili Savez trgovskih združenj v Beogradu, nato so pa tudi združenja po ostalih banovinah in zborniščinah pod ročijih organizirala svoje zveze. Vse zveze so na pobudo zveze v Beogradu leta 1934. v maju organizirale svoj prvi kongres v Skopju. Ob tej priliki je bil ustanovljen skupni vrhovni forum, ki naj vodi po vse vseh zvez. Ustanovljeno je bilo Centralno predstavništvo zveze trgovskih združenj s sedežem v Beogradu.

Trgovci so se izognili neokretni centralni organizaciji, v kateri bi lahko zavladal birokratizem. Ostala je ohranjena popolna svoboda akcije posameznih svez na svojem območju. Centralno predstavništvo je torej organizacija po parlamentarnem in demokratičnem sistemu na korporativni podlagi. Centralno predstavništvo deluje že polna štiri leta. Pripravljalo je II. državni kongres trgovcev leta 1936. v Beogradu in sedaj tretji kongres v Ljubljani. Po sistemu funkcije in dela je Centralno predstavništvo naravnost idealna organizacija. Centralno predstavništvo ne pozna verskih, političnih in pokrajinskih razlik ter pripadnosti, pred očmi ima stanovske interese svojih članov in gospodarske interese države. Podčrtati je treba, da je ta vrhovni forum jugoslovenskih trgovcev postavil občni interes našega naroda na prvo mesto pri vseh svojih sklepih in resolucijah in šele nato stanovski interes trgovcev, toda tudi glede tega ne interes posameznikov, temveč skupni interes vseh trgovcev.

Trgovski dom v Ljubljani

12.000 JUGOSLOVENSKEH TRGOVCEV ZA ZDRAVO NARODNO GOŠPODARSTVO.

Gotovo je, da bo letošnji kongres trgovcev iz vse države ogromen korak naprej v organizaciji našega trgovstva. Trgovci se zavedajo, da se bodo njih zahteve uvaževale le v toliko, kolikor bodo pokazali moč, zavednost in odločnost. Zavedajo se, da predstavljajo 12.000 trgovcev v Jugoslaviji, ako so organizirani, ogromno silo, ki se bo uveljavila čedalje bolj krepko in mora prej ali slej prodreti in doseči, kar je v njenem in v interesu našega narodnega gospodarstva.

Res je, da vse trgovstvo v državi še ni tako organizirano kakor je trgovstvo v Sloveniji. V nekaterih banovinah nimajo starih tradicionalnih in utrjenih organizacij, toda v zadnjih letih so pokazali trgovci v takih krajih veliko zavednost, odločnost in požrtvovalnost, kar je jamstvo za to, da bodo tudi v teh krajih njih stanovske organizacije kmalu na višini. S tega vidika je letošnji kongres trgovcev še posebno pomemben.

Na mogočnih manifestacijah v teh dneh bodo trgovci pokazali, da njih zahteve, katere ponavljajo že tako dolgo, niso morda muhe nekaterih funkcionarjev, marveč zahteve vsega našega trgovstva, ki ne misli popustiti, temveč je pripravljeno na odločen nastop za doseg svojih pravic. Kongres bo pokazal miselnost našega trgovca v pravi luči. Naj se vidi in čuje, da so trgovci konstruktiven element. Kar zahtevajo, je v korist jugoslovenskega narodnega gospodarstva. Zdravo narodno gospodarstvo je pa najboljša opora sleherne državne politike in najboljše jamstvo za gospodarsko in politično neodvisnost in svobodo.

Trgovci hočejo služiti ne samo svojemu stanu, marveč narodni skupnosti. Nečemo biti neumne žrtve tujega velekapitala, pa tudi ne žrtve interesov posameznikov in žrtve nevednosti in nesposobnosti koga koli. Zavedajo se ogromne odgovornosti in svojih dolžnosti, toda zavedajo se tudi svojih pravic.

Jugoslovenski trgovci hočejo okrepiti stanovsko zavest v svojih vrstah. Nesloga in malomarnost morata izginiti v trgovskem stanu. Malomarnost in nesloga med našimi trgovci znajo izkoristiti tujci, naše gospodarstvo je že leta in leta izpostavljeno močnim udarcem agilnih in hitrih tujcev.

Med važna vprašanja, o katerih bo govorila na kongresu, spada vprašanje zavarovanja trgovcev in obrtnikov. Trgovci so edini stan v državi, ki ne uživa nikakršne zakonite zaštite glede zavarovanja. Socialno zavarovanje gospodarskih ljudi v mestih se ne sme smatrati kot človekoljubna potreba, temveč kot važna državna potreba, ako naj bo trgovec še nadalje samo regulator proizvodnje, temveč tudi regulator družabnega reda. Krepka stanovska zavest trgovstva je nemogoča brez dobro organiziranega socialnega zavarovanja vseh trgovcev.

Zahteva o osamosvojitvi našega gospodarstva se mora izpeljati do zadnje konsekvence. Če bo potreben boj s tujim velekapitalom, se naše trgovstvo tega boja ne bo ustrašilo. Naloga jugoslovenskega trgovstva je, da v tem boju natančno pokaže, kjer je nacionalna fronta in da razkrija vse, ki kakorkoli pomagajo tujemu kapitalu v boju proti domačim gospodarskim ljudem.

Jugoslovensko trgovstvo si hoče priho-

ELIDA IDEAL KREMA

... zaradi vsebine kamilice posebno učinkovita

riti večjo veljavo v javnem življenju in sodočujočo besedo pri določanju državne gospodarske politike. V zahtevi po svobodnem izvoljenem in ne samo konzultativnem gospodarskem svetu je ta zahteva najbolj jasno izražena.

12 GLAVNIH ZAHTEV NAŠEGA TRGOVSTVA.

Pred mesec je jugoslovensko trgovstvo izročilo osrednji vladi spomenico, v kateri je našlo svoje zahteve, ki niso vse zahteve trgovstva v Jugoslaviji, pač pa so glavne zahteve. Po uvaževanju in izpolnitvi teh zahtev bo naše trgovstvo presojalo razumevanje odgovornih činiteljev za potrebe nacionalne jugoslovenske trgovine. Glavne zahteve, ki so navedene v 12 točkah, se glase:

1. Nabavljajne in konzumne zadruge naj se glede javnih dajatev izenačijo s trgovskimi obrati. Njih prodajalnice se postavijo pod obrtni zakon.
2. Gospodarska delavnost naj se rezervira za domače ljudi. Vse dovolitve za zaposlitev tujcev naj se takoj revidirajo. Ustanovi naj se gospodarski svet, ki bo kontroliral zaposlitev tujcev in delovanje tujega kapitala.
3. Veleblagovnica Ta-Ta, ki je izključna last tujcev, naj se takoj prepove in zapre.
4. Ustanovi naj se odbor za določevanje cen karteliranega blaga. Za kartelne spore naj se uvede javno razpravljanje. V odbor za kontrolo kartelov naj vstopijo tudi zastopniki posameznih trgovskih strok.
5. Krošnjarijenje z vsemi predmeti, zlasti pa z živili, se mora popolnoma prepovedati. Prepovedati se mora sleherni brezpravno trgovanje.
6. Carinska tarifa naj se strokovnjaško revidira. K reviziji naj se pritegnejo zastopniki strokovnih trgovskih organizacij.
7. Davčni sistem se mora poenostaviti ter vse različne davčne oblike spremeniti v eno. Pavšalno obdavčenje naj se uvede za branjeve, lastnike mlekmarn ter najbolj revne pripadnike trgovskega stanu.
8. Industrijske prodajalnice se morajo prepovedati. Dokler se to ne zgodi, naj jih obdarujejo davčni odbori v krajih, kjer poslujejo. Njih število se mora omejiti glede na število prebivalstva vsakega kraja.
9. Izda naj se novela zakona o konkurni in novela zakona o prisilni poravnavi izven stečaja, in sicer po predlogu, ki ga je zveza trgovskih združenj že predložila predsedniku vlade.
10. Izda naj se tudi novela obrtnega zakona po prejšnjem zaslišanju trgovskih organizacij.
11. Trgovske terjatve za blago naj se izvajajo iz uredbe o likvidaciji kmetijskih dolgov.
12. Sedanja uredba o delovnem času naj se spremeni. Prispevki trgovcev za zavarovanje delavcev se ne smejo več zviševati.

V SLOVENIJI JE 19 TRGOVSKIH ZDRUŽENJ.

Na vzorno organizacijo slovenskega trgovstva kaže statistika trgovskih združenj. V Sloveniji je 19 trgovskih združenj, ki so vsa včlanjena v Zvezi trgovskih združenj, kateri predseduje g. Stane Vidmar. Sedeži združenj so: Brežice, Celje, in Gornji grad ter Smarje pri Jelšah, Črnomelj in Metlika, Dolnja Lendava, Kamnik, Kočevje, Kranj, Krško, Laško, Litija, Ljubljana, Ljubljana — okolica, Ljutomer, Logatec, Maribor, Maribor — levi in desni breg, Murska Sobota, Novo mesto, Ormož, Ptuj, Ptuja — okolica, Radovljica, Ribnica, Slovenska Bistrica, Slovenj Gradec, Kojncice, Sv. Lenart in Skofja Loka.

Po največji statistiki je v Sloveniji 9109 organiziranih trgovcev, 3598 trgovskih pomočnikov in pomočnic, 1541 vajencev in vajenk, od katerih je 527 brez strokovnega pouka. Vsa trgovska združenja imajo skupaj 4.792.000 din premoženja, pri čemer so vštete tudi nepremičnine.

živilski trg

Ljubljana, 11. junija. Na trgu je zopet nekaj novosti, ki so bile sicer prejšnja leta prej napredaj, a vendar bude pozornost. Sočivje in zelenjava sta se zadnje čase nekoliko pocenila in napredaj je tudi na izbiri cenenih češenj, ki smo nanje letos dolgo čakali.

Med sedmjem so novosti italijanske marelice, ki so po 28 din kg. Nov je tudi ribezen, ki ga prodajajo po 24 din. Brezskve prodajajo že nekaj dni, in sicer po 24 din kg. Za dalj časa je napredaj zelo lepo argentinsko grozdje, ki je zadnje čase po 36 do 40 din kg. Vse to blago je pa za marsikoga še luksuz, med tem ko gospodinje že precej posegajo po kumarah, ki so se pocenile na 8 din kg, stročjem fižolu, ki je že najboljši (goriški) po 14 din ekg., »navadni« pa po 10 din. Tudi novi krompir gre že precej v denar, čeprav je še vedno po 3 do 4 din kg. Paradižniki so po 16 din kg, nova čebula po 5 in grah po 4 do 5 din kg. Danes je bilo napredaj precej domačih

češenj, ki so povprečno po 5 do 8 din kg, med tem ko so lepše za vlaganje po 10 do 14 din kg. Gospodinje zelo rade pokušajo češnje, če jih že ne kupujejo, zlasti pri kmečkih prodajalcih. Kakor škorci se vržejo na češnje in nehajo zobati šele, ko se jim zde, kakor pravijo, kisle.

Med tem ko je zelenjadni trg čedalje bolj založen in tudi cene nekoliko padajo, na perutninskem trgu ni že več mesecev znatnih sprememb. Piščanci so še vedno povprečno po 30 din komad, nekoliko težji še celo dražji.

Po starem krompirju, ki ga prodajajo na Sv. Petra nasipu, ni več posebnega povpraševanja. Danes so ga prodajali po 1.25 do 1.50 din kg.

Klub »Mahrovcev« ustanovljen

Ljubljana, 11. junija. Snoch so absolutni znane Mahrove trgovske šole ustanovili svoj »Klub Mahrovcev«. Ustanovnega občnega zbora se je udeležilo okrog 40 absolventov, zbor je vodil predsednik pripravljalnega odbora g. Beno Gregorič. Očrtal je namen snujočega se kluba. Pravila kluba je banska uprava potrdila. Znano je, da je bila Mahrova trgovska šola na izredno dobrem glasu in je dala celo vrsto absolventov, ki zavzemajo danes odlična mesta v našem gospodarskem in javnem življenju. Mnogi izmed absolventov Mahrove šole so prišli tudi v državne službe, a se jim ni priznala kvalifikacija, ki bi jim glede na izobrazbo po vsej pravici šla. Klub so ustanovili predvsem zaradi tega, da upravniki svojim članom pravice, ki jim grede. G. Ljudevit Dax je prečital pravila, katera so navzpeti soglasno sprejeli. Klub je strogo nepolitičen. Njegova naloga je, da zbere v svojem okrilju vse absolvente bivše Mahrove trgovske šole. Gojili bo stanovsko zavest in vzajemnost. Poskrbel bo po možnosti za strokovno izpopolnitev izobrazbe svojih članov s predavanji, tečaji itd. Zastopal bo stanovske interese, skušal bo dvigniti gnotni in družabni položaj članov in jim priboriti priznanje pravega položaja v državnih službah.

Predsednik je prečital številna pozdravna pisma absolventov Mahrove šole, ki se zbora niso mogli udeležiti. Članarina je bila določena na 24 din letno, pristopnina na 20 din, ustanovnina pa na 500 din. Pri volitvah je bil za predsednika novega kluba izvoljen g. Avgust Praprotnik, za

podpredsednika g. Fran Kratnar, za tajnika g. Ljudevit Dax (namestnik g. Rajko Planinc), za blagajnika g. Alojz Cirman (namestnik g. Karel Valašek). V nadzornem odboru sta gg. Rudolf Aueršperg in Joško Lauter, v odboru pa gg. poslanec Rajko Turk, Jernej Jelenič, Henrik Franzl, Beno Gregorič, Leopold Zupančič, Evgen Betetto, Stane Vidmar in Vilko Matanovič iz Novega Sada.

Namesto odsotnega predsednika se je za izvolitev v imenu uprave in odbora zahvalil podpredsednik g. Fran Kratnar. Klub ima svojo pisarno v palači ljubljanske kreditne banke, 1/b. Jeseni bo že priredil svoj prvi kongres v Ljubljani. Številni Mahrovci zavzemajo tudi v inozemstvu visoke položaje. Po pravilih so lahko člani kluba, ne da bi imeli pravico voliti ali voljeni biti. Zbora valce sta pozdravila pismeno tudi dva bivša Mahrovca, ki sta absolvirala šolo pred 35 leti in sta oba na vodilnem mestu v Novem Sadu. Njun predlog glede priznanja enakopravnosti glede šolske izobrazbe je bil soglasno sprejet.

FILOZOFSKO RAZMISLANJE

— Če bi zaslužili samo polovico tega, kar pripoveduje moja žena svojim prijateljem, da zaslužim, — pravi mlad uradnik, — bi ji mogel dati ves denar, kolikor ga zahteva od mene, ostanek bi pa nahajal v banki.

DNEVNE VESTI

— Sestavek zastopnikov čistooslovaškega in jugoslovenskega gospodarstva. V Pragi se je pričela večera druga skupna skupina odbora jugoslovenskega čistooslovaškega gospodarstva zbornice v Beogradu in čistooslovaške jugoslovenske gospodarstvene zbornice v Pragi. Zastopniki obeh zbornic so poročali o njunem delovanju posebno glede na sklepe, storjene v septembru lanskega leta na prvi skupni skupni odbora v Beogradu. Našo delegacijo je sprejel danes dopoldne predsednik dr. Beneš.

— Naši vojaški letalci povabljeni v Nemčijo. V Zemunu in Beogradu se je mudilo več dni odposlani nemškega vojnega letalstva, obstoječe iz 38 letal ter okrog 200 letalskih častnikov in moštva. Zdaj je prešlo naše vojno letalstvo uradno povabilo naj vrne nemškimi letalcem poset.

ime in priimek, 4. Rojstni kraj, dan, mesec in leto, 5. Polje, bivaljske (točen naslov) in 6. Pristopni v obdobju. Pri prijavi je potrebna slika v velikosti 6x9 cm z lastnoročnim podpisom na prednji strani. — Za izven ljubljanskega območja bodo na razpisno bresplachno premoščenje do 8. na 9. Za te udeležence smo zaprosili tudi 1/4 vozniš od vsotne postaje do Ljubljane in nazaj. Za državne in samostojne udeležence so vložene za dovoljenje v izkazništvo tozadevne prošnje. Prijave pošljite na Zvezo bojevnikov, Ljubljana, Kolodvorska ul. 25.

— Društvo slovenskih književnikov priredilo v oktobru razstavo slovenske knjige ob 1. 1918 do 1. 1938. Društvo prošnje za založnike, samostojnike in izdajatelje, naj sodelujejo pri tej razstavi, ki bo pokazala slovensko knjižno produkcijo v zadnjih 20 letih. Informacije daje Društvo slovenskih književnikov.

GLASOVITI ZNANSTVENI GRAFOLOG
KARMAH
V LJUBLJANI

V hotelu »Soca« se je nastanil znani grafolog KARMAH, ki se posebno odlikuje z analizo človeškega značaja. Dela na strogo znanstveni bazi grafologije in daje vsakomur za nastopajoče dogodke pismene nasvete, ki vam koristijo vse vaše bodoče življenje.

V Ljubljani sprejema obiske od 8. do 17. junija v hotelu »Soca« na sv. Petra cesti od 9. do 12. dop. in od 2. do 7. pop. — Odgovarja tudi na došlo korespondenco.

— Zborovanje učiteljev JUO. Sreska učiteljsko društvo Maribor desni breg je zborovalo danes ob 9.30 uri v Framu v Furrerjevi dvorani. Dnevni red: 1. Situacijsko poročilo. 2. Tajniško poročilo in dopis. 3. Volitve in delegati ter predlogi za banovinsko in glavno skupščino. 4. Predavanje banovinskega šolskega nadzornika g. prof. Mile Jęglicja iz Ljubljane: Računski pouk. Sreska učiteljsko društvo JUO v Kranju je zborovalo tudi danes ob 9.30 v prostorih Narodnega doma v Kranju. Dnevni red: 1. Situacijsko poročilo. 2. Tajniško poročilo. 3. Referat: Naloga učitelja na vasi — predava učiteljica ga. Malenškova. 4. Blagajniško poročilo. 5. Volitve delegatov za skupščino. 6. Predlogi za banovinsko skupščino. 7. Razgovori.

— Iz »Slovenskega lista« »Slovenski list kr. banske uprave dravske banovine« št. 47 z dne 10. t. m. objavlja uredbu z zakonsko močjo o legitimacijah, postopnih knjižnih delavcev in namenečev, avtentično tolačenje 1. odst. čl. 15. in odst. 2. čl. 43. uredbu o likvidaciji kmetijskih dolgov, dopolnitev odločbe carinskih odtajav turškega prometa, odločbo o razkritju oskrbnice I. reda na Raketu glede carinjenja avtomobilov, dopolnitev obtega pravilnika o vozilih in prevoznih ugodnostih in razne objave iz »Slovenskih novic«.

— Za mrtva proglašena. Okolno sodišče v Mariboru je uveljavilo postopanje, da se proglasi za mrtva posestniki v Goriscu Franc Roškar in sin žetlarja v Trzinu Stefan Škrila. Oba sta izgubila v svetovni vojni.

KOPALCI! Izredno topla Sora v Retech vabi na jutranjo otvoritev kopalnice!

— Izlet Jadranske straže v Split k splošni veliki torpiljarke »Ljubljana« prireditelja Zveza za turistični promet v Ljubljani. Odhod iz Ljubljane 27. junija z brzim vlakom ob 4.40 zjutraj do Zagreba, ob Zagrebu z osebnim vlakom do Splita. Izletniki pridejo v Split ob 20.10 zvečer in se udeležijo svečanosti splošnega dne 28. junija ob 7. uri zjutraj. Popoldne in drugi dan dopoldne izleti v okolice kraja. Povratek iz Splita dne 29. junija z osebnim vlakom ob 14.10 do Zagreba, iz Zagreba z brzim ob 6.50, prihod v Ljubljano ob 9.30. Za ta izlet je določena cena za člane Jadranske straže 410 din za III. razred in 520 din za II. razred, za nečlane 420 din odnošen 530 din. V tej ceni je vključena vožnja in celotna preskrba in prenočišče v hotelu. Člani Jadranske straže, ki žele prenočevati na skupnih ležiščih v domu Jadranske straže, plačajo za vožnjo, skupno prenočišče in prehrano 340 din. Prijave sprejema Jadranska straža v Ljubljani in vse biljetarice Putnika v Sloveniji.

— Netočna vest. V poročilu o dveh ne srečah v Medvodah je v »Slov. Narod«, 9. t. m. rečeno, da je gospa Carneutti iz Zagreba izročila podpisano denar 2.000 za prvo pomoč in odškodnino. To napako prošim blagovito popraviti tako, da je gospa poravnala pri meni zdravniški honorar, ne da bi mi izročila kako večjo vsoto (odškodnino) za koga. Dr. Cirman Miroslav, zdravnik v Medvodah.

— Propagandni lepak Slovenije. Zveza za turistični promet v Sloveniji, Ljubljana in Turistoprometna zveza v Mariboru sta izdali ličen propagandni lepak Slovenije. Kljub temu, da obe zvezi razpolagata z izredno velikim številom korespondentov v tu. in inozemstvu, ki sta imela plačati le razposlani, naprosto tem potom za blagovito pripomoč, na katere naslove naj bi se plačali dostavljati. Plakat je izdan v slovenskih, hrvaških, srbskih, čeških, nemških, italijanskih, francoskih, angleških in madžarskih. — Otvoritev kopalnice v Vinijski gori. Lani sgrajeno lepo, tudi vsem znano kopalnico s poroči odgovarjajoče kopalnice v Vinijski gori, bo jutri odprta.

— Komaj se je spoznali. V četrtih okrog 16. so bili ljudje na »Ajdovščini« pravi razgovorljivi dogodki. Po Turinjski pravi sta se na enovrednem vama pripadajoči poslanca Margareta Gregorčiča in Franciška Berarjova iz Mengoa 66. Na krstiču Turinjske in Gosposvetske ceste pa je v vsi s sprednjim kolonom obiskal v trambolju in eno kolo se je strlo. Zasadil tega se je slonj pihal in sicerjal proti Figovu. Vsi

se je prevrnil ter pokopal pod seboj obe ženski, ki so ju morali reševalci prepeljati v bolnico. Komaj se je odtrgal in zdiral po Gosposvetski cesti, v Kersnikovi ulici pa ga je ustavil žagar Franc Simončič. Pred Stupico trgovino je podrl kolo znane slovenske Ljudske Stariče, ki ima okoli 90 dni stoda.

— Razstava malih živali v Zadobrovi, ki jo je priredilo društvo rejcev malih živali »Zveza za dravsko banovino« svojim okoliškim članom prejšnjo nedeljo, je prav dobro uspela. Prireditelj je poslelo do 400 ljudi. Z zanimanjem so sledili predavanju gospoda učitelja Palca, ki je govoril o gospodarstvenem pomenu in tuzni reji malih živali. Prireditelj je dokazoval, da je za naše kraje najbolj ugodna in gospodarsko koristna kolo »staričica«. Posebna zanimivost je bilo praktično kapenjenje, kar je v svojo spretnost opravil gospod Komnatin (»Nikol«) iz St. Vida in dajal številnim zanimancem navodila o reji kaspunov. Na razstavi je prevladovala kolo »staričica«, razstavljanih je bilo osem družin. Mnogo je bilo razstavljanih kaspunov, toda najbolj zanimiv je bil kaspun »angorec« tri mesece star, z 12 cm dolgo dlako. Lastnik g. Kampuša je nanj res lahko pomečen. V splošnem so bile razstavljene res prav lepe živali. Prireditelj se obiskal prijatelji društva od blizu in daleč, tako tudi iz Maribora, Celja in celo iz Zagreba. Razstavljanih je bilo tudi osem kozo, ki jih je potem društvo dalo nekaterim svojim članom v rejo. Po predavanjih se je vrnila prav živahna prosta zabava. Prireditelj in udeleženci morejo biti s prirediteljstvo prav zadovoljni in se je želelo, da bi se take prireditve v lepi Zadobrovi vršile vsako leto.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo deloma oblačno in spremenljivo vreme. Včeraj je znašala najvišja temperatura v Splitu 32, v Zagrebu, Beogradu in Sarajevu 29, v Ljubljani 27, v Mariboru 25,8, na Visu 25. Davi je kasal barometer v Ljubljani 763,6, temperatura je znašala 14,6.

— Požar. V Gaberniku pri Zgornji Polkavi je posestnik Maku Kuneja iz Ljubljane zgorelo gospodarsko poslopje in trpi okoli 20.000 din škoda. Ogenj so zanesli neprimerni otroci, ki so se igrali z vžigalicami.

— Surov napad. V Zgornji Koreni v Slovenskih gorah so trije delavci napadli delavca Ivana Kosa ter ga z nožem tako obdelali, da je obelzel ves krvav. Dobil je dva nevarna rana v hrbet in so ga morali prepeljati v mariborsko bolnico. Orobniki so napadalec aretirali in jih izročili sodišču.

— Neurete. Andrej Gregorčič, 20-letni posestnik sin z Jęglicje, se je včeraj v Nadgorici z motorjem zalezel v neko hišo in dobil obšurne poškodbe po vsem telesu. — Alojzij Koprivnikar, 10-letni sin banovinskega čestara iz Ljubljanske okraj, je doma padel in si zlomil levo. — Trešja žetev nesreče je za postala 52 letna žetevčarjova žena Marija Vogelnikova iz Ljubljane, ki jo je na Celovški cesti podirila neznan kolesar in jo nekoliko poškodoval. Vse tri ponesrečence so prepeljali v bolnico.

— Otročji pojavi nad 1.000.000 netopirjev. Mesto poglavarstvo v Koprivnici je siceršno zatreti netopirje, ki se jih je bilo razpelo po mestu toliko, da so bili postali prava nadloga. Koprivniški otroci so jih pokovali v osmih dneh nad en milijon, za kar so prejeli nad 9.000 din nagrade. Tako poročajo zagrebški listi. Nam se zdi to število vendar nekoliko previsoko.

— Tivar oblike, vodena znamka v kakovosti, moči in ceni. Glavna založba Anton Brumec, Ljubljana, Prešernova 54, nasproti glavne pošte.

Iz Ljubljane

— Iz Dopolnitev kolektivne pogodbe v stavniški stroki. Včeraj so se sestali zastopniki 5 stavniških podjetij, ki zaposlujejo delavce v kamnolomih, in zastopniki delavskih strokovnih organizacij, da sklepajo o medzastavniški kamnolomniški delavstvu. V splošni kolektivni pogodbi za stavno delavstvo medse kamnolomniškega delavstva niso določene, ker je treba delo v kamnolomih kvalificirati drugače. Zastopniki podjetnikov so pristali na po- višanje med 25 par na uro za polnoletne pomožne in kvalificirane delavce. Če bo delavstvo sprejelo ta sporazum, bo dopolnilna kolektivna pogodba sklenjena.

— Iz Zastavila za mentaliteto obširne gospode. Mati nekoga zdaj že pokojnega dobrovoljca je prodajala po Ljubljani knjigo naših dobrovoljcev »Dobrovolječ, klavirski Jugoslavci«. Prišla je tudi k sinu nekoga znanega ljubljanskega bogataša in mu ponudila knjigo, pa jo je grdo nahrušil, čes, da takih knjig ne kupuje. Pozneje se je zgledala s knjigo pri njegovem očetu in tudi ta jo je odlovil, samo da se je še izgovarjal, da ni tako premožen, da bi lahko kupoval knjige. V resnici ima pa ta gospod milijonsko premoženje in mu naša nacionalna javnost prav pridno pomaga kupiti bogastvo. Končno bo res treba takim gospodom posvetiti v obraz in zavzeti napram njim drugačno stališče. Naša narodna in končno tudi socialna miselnost nas itak že dovoli tepe.

— Iz Sprejemni izpiti za I. razred na I. državni rešni gimnaziji (Vegova ulica). Prijave, naslovljene na ravnateljstvo in opremljene z 10 diarskim kolekom, se bodo sprejemale v ravnateljski pisarni od 20. do 23. dopoldne. Priizpiti je treba krstni list in spričevalo osnovne šole. Priizpiti bodo učenec, rojeni v letu 1923 do 1928. Izpiti bodo 24. junija. — Ravnateljstvo.

— Iz Gasilski praznik v Sp. Šiški. V nedeljo dne 3. junija prečevali prostovoljna gasilska četa v Sp. Šiški sotočnico svoje gasilnice. Ob tej priliki se bo slovensko blagoslovila nova prenova motorna brigada. Nesebno in požrtvovalno delo članov, kakor tudi sešenskega občinstva je omogočilo, da si je četa v zadnjih letih nabavila moderno gasilsko orodje. K temu je prispevala v veliki meri tudi mestna občina Ljubljana. Appetramo na prebivalstvo velike Ljubljane, da pohiti dne 3. junija v Sp. Šiško ter nas počasti s svojim občestvom. Pokroviteljstvo za to prebivalstvo je pripraznosti do gasilstva prevzel predsednik mestne občine Ljubljane g. dr. Jure Adamič. Podrobnejši program bo razviden iz lepkov. Na pomoč! Upravni odbor.

— Iz Odprtje Adamičevega spomenika v Vegovi ulici do drevi točno ob 17. uri v parku pred Glasbeno Matice v Vegovi ulici. Emil Adamič je eden najpogostejših naših skladateljev in za razvoj pevškega življenja je bil stekel on neveljavn zaslug. Takoj po odprtju bo koncert Hubadove pevke župe, na katerem se bodo izvajale skladbe le Adamičeve skladbe. Nastopi

Novo remek delo slavnega režiserja milijonskih vefilmov CECIL B. de MILLEA.

Vojni in ljubljanski film divjega zapada iz najburnejše dobe ameriške zgodovine

BUFFALO BILL (Avantgarda) v glavni vlogi Garry Cooper in Jean Arthur

KINO MATICA 21-24 ZNIZANE CENE!

mladinski zbor II. mešanske dekliške šole v Ljubljani in 11 v Hubadovi župi vilenje- nja zborov. Predsed pred Glasbeno Matice bo omejen s kulisami, sedči so postavljene v Vegovi ulici pred fasado Glasbene Matice in pevci nastopajo na terasi pred Matičnim poslopjem. Vstopnice se dobe takom dneva v knjižarni Glasbene Matice ob 6. ure dalje pa na slavnostnem prostoru in sicer postuje 1 blagajna na spodnjem koncu Vegove ulice pri univerzi, druga pa na zgornjem koncu Vegove ulice višini postopja banke Slavije. S stranskih ulic ni dostopa na slavnostni prostor. Občinstvo vabimo da v velikem številu poseti »Kritje« in koncert in s tem počasti spomin blagorodnega slovenskega skladatelja Emila Adamiča.

— Iz Na dobre cvrtne pisme, na izbornu pravo kaspio vas vabi srečanje Pod Rožnikom.

— Iz Sraje, kvavate — Karniznik, Nebo- tičnik.

— Iz Oblike kemično čist, parno lika ŠIMENC, Kolodvorska ul. 8.

ZVOČNI KINO SOKOLSKI DOM

V AISKI, TELEFON 41-79

Nesmrtne melodije

Lissi Holzechuh, Jeggert J.,

Leo Slezak, Maria Pauler

Dopolnilo: zvočni tehnik in glasbena predigra NETOPIR

Predstave v soboto ob 19.30, nedeljo ob 17.30, ponedeljek ob 19.30, ured.

CENE: Dln 3.50, 4.50, 5.50 in 6.50.

Na praznik, 16. junija:

STRAT

Marlen Dietrich

— Iz Promenadni koncert. Turistični odbor za mesto Ljubljano priredi drevi ob 17.45 do 18.30 koncert »Sloga« v Zvezdi ter jutri 12. junija od 11. do 12. koncert »Sloga« v Zvezdi.

— Iz Kemorna šola ljubljanskega drž. konservatorija, ki jo vodi prof. Karlo Ruš, ima svoji nastop v ponedeljek, dne 13. t. m. ob 17.30 v veliki Filh. dvorani. Predvsem opozarjamo na izvedbo Škerjančevega tria, ki se na tej produkciji prvič javno izvaja. Ostali spored je vzeti iz Haydnovih in Faurjevih del. Podrobnosti spored se dobi v knjižarni Glasbene Matice, etane 3 din in dalje kot vstopnica.

— Iz Operna šola drž. konservatorija bo imela letos samo 1 večer in sicer v ponedeljek, dne 13. t. m. ob pol 9. uri zvečer v opernem gledališču. Prodaja vstopnic pri dnevnih blagajni v operi, veljajo cene, kakor za dijske predstave.

— Iz Lepi prosvetni večer — akademija Ob- lastnega odbora Udruženja vojnih invalidov, ki bo v sredo, 22. t. m. ob 20. uri v dvorani Delavske zbornice, obeta biti lep umetniški večer. Priprave za ta prosvetni večer — akademijo so v polnem teku. Pol bo priznani pevski zbor, priznane solistke in solisti, igral bo orkester vojaške goble. Recitacije zanimivih pesmi bodo uprizorje- ne kot slike. Govor-predavanje pa bo posebno zanimiv po svoji novosti in z narodnoobrambeno gledišča. Toden spored bo objavili pravčasno. Za zdaj le toliko, da rezervirajte vsi, ki ste dobre volje, urico dve za to prireditelj Oblastnega odbora vojnih invalidov. — nk.

— Iz Avtohromni izlet preko Avstrijskih Alp. Dolomiti in zgornje Italije v dneš od 2. do 18. julija. Podrobnosti in prijave v biljetarnah Putnika.

— Ljubljanski župan dr. Adamič in njegova sopotnica se vrnejo iz Amerike v nedeljo ob 19.05 s osebnim vlakom z Rakeka.

— Ruska Matica. V torek 14. t. m. bo predaval v prostorih hotela Tivolija ob 20. dr. Aleksander Iščenko o humorju in satiri v ruski književnosti. Veton prost. Vablje- ni so vsi prijatelji ruske književnosti.

Nevaren begunec

Maribor, 11. junija. Poročali smo, da je prejšnji teden po- begnil z dela na Meljskem hribu 38-letni Franc Črepinko, ki bi moral predsedati še večletno kazen v mariborski kaznilnici. Čeprav so mu orožniki stalno za petami, ga doslej niso mogli prijeti. Včeraj se je pa begunec pojavil pri Slovenski Bistrici, kjer je med Bistrico in Laporjem napadel neko žensko in jo hotel posiliti. Ženska se je pa krepko branila in je napadalec udarila s steklenico po glavi, da je bil ves krvav. Naslednje jutro je begunec hotel odnehati in je znova napadel žensko ter jo vrgel na tla. Na njene obupne krike je v zadnjem hipu prihitel na pomoč neki delavec, ki je napadalec pregal. Po opisu sodeč je nedvomno za Črepinko, ki so ga videli tudi drugi potikati se v okoli- ci Slovenske Bistrice. Oblasti so ukre- nile vse potrebno, da pride begunec pravi- ci v roke.

Utopljenec v Gruberjevem prekopu

Ljubljana, 11. junija. Včeraj zjutraj je strojevodja državnih železnih Avgust Grad na vožnji med glav- nim in dolenskim kolodvorom s stroja opazil v Gruberjevem prekopu tik pred zatvornico v vodi ležečega mrtveca. Na dolenskem kolodvoru je obvestil službu- jočega stražnika, ta pa reševalce, ki so utopljenca kmalu potegnili iz vode. Tja je prišla tudi policijska komisija, ki je ugo- tovlila, da je utopljenec 182 cm visok in star približno 35 do 40 let. Pri sebi ni imel nikakršnih listin, iz katerih bi se da- la ugotoviti njegova identiteta.

Po vseh znanih sodeč, je truplo ležalo že delj časa v vodi, kajti obraz je bil ves zabuhel in mrljč je bil razpadel. Neznani utopljenec je imel na sebi temnosivo ob- leko s komaj vidnimi podolgastrimi proga- mi, dolge temnomodre spodnje hlače, pod modro srajco je nosil mrežico, imel je temnomodro kravato, rjavkaste nogavice, na nogah pa črne nizke čevlje na zadrgo. Lase je imel kostanjeve in bil je gladko obrit. Njegovo truplo so odpeljali v mrt- vavnico k Sv. Krištofu. Kdor bi kaj vedel o utopljenecu, naj to sporoči policiji.

Koncert APZ

Ljubljana, 11. junija. Organizatorji trgovskega kongresa so imeli srečno misel, da so poverili Akadem- skemu pevskemu zboru prireditelj slavno- stnega koncerta, saj je prav APZ dosegel pod vodstvom g. Fr. Marolta nesporno pr- venstvo v hierarhiji naših pevskih zborov. Če je bilo kdaj težko odločiti, kateremu zboru naj pripade naslov najboljšega, je tej negotovosti napravil konec retrospek- tivni koncert in tudi včerajšnji koncert narodne pesmi, kajti visoka kvaliteta re- produkcije ni le dar srečnega naključja, temveč sad dolgoletnega podrobnega in si- stematičnega dela. Prav v tej konstantno- sti zborove reproduktivne zmogljivosti vi- dim poročilo za bodočnost in kar je more- biti trenutno še bolj važno: popolen odklon od pri nas kar tradicionalnega romantič- no zanesenjaškega diletantizma. APZ je ustvaril nov reproduktivni stil, prav za prvi slog, ker je slog vedno rezultat za- vestnega podrejanja posameznih elementov celoti. In prav tega zavestnega dela ni naša polpreteška doba poznala, zato se je pa tudi sicer hoteno poudarjena emocijo- nalnost tako rada izročila v sentiment in karikaturu petja sploh. Novi reproduktivni stil je klasičen v tem, da so mišljenje, ču- stvovanje in volja popolnoma uravnovešeni. Spored je bil sestavljen iz večinoma že izjavanih del in je dal poslušalcu priliko obnoviti svoje vtise, pa tudi prliko, da je mogel konstantirati kako solidno in pre- mišljeno je naštdural vsak takt: vsaka improvizacija je skorada izključena. Kon- cert je bil dobro obiskan, kljub zapeljivo- stim vselejseja.

Istega dne se je vrnila tudi sklepna pro- dukcija šole G. M. na kateri so nastopili gojenci gg. prof. Šekove, Hrašovec, Pfei- ferja, Šmalčeve, Ivančiča in Šonea. Nastop- pil so večinoma gojenci nižjih razredov in pokazali prav lepo znanje.

F. Sturm

Grafolog Karmah in njegovo delo

Ljubljana, 11. junija

Kakor znano, se mudi splošno znani grafolog Karmah zdaj v Ljubljani, kjer ima priliko pokazati presnetljive dokaze svojih izrednih spo- sobnosti. Treba pa je poudariti, da dela ta grafolog na znan- stveni podlagi in da ugotavlja svojo ana- lizo z največjo na- tatanostjo in po te- meljitnem proučava- nju pisave. V tem tiči velika razlika med onimi, ki se premo- lo poglajljajo v bi- stvo te izredno zanimive panoge znanosti. Vsak dan opazujemo svojo pisavo, pa se največkrat ne zavedamo, da je to odsev naše duše. V njej se zrcali vse človekov notranji ustroj. Znamenja in poteze ki imajo vsaka svoj pomen, more razložiti samo znanost, nazvana grafologija.

Da na svoji pisavi ne spoznamo nič po- sebnege, je razumljivo, ker delujejo pri tem različni komplicirani fiziološki in psi- hološki procesi. Za razlaganje pisave je treba dolga študija in posebnega daru. Zaželjene uspehe je mudi doseči edino z dolgoletno izkušnjo v zvezi s sposobnostjo za to. Dober grafolog iz pisave takoj spozna duševno moč človeka, njegov značaj, du- ševne lastnosti in napake, ki si jih sami ne upamo priznati. Grafologom, ki preizku- šajo pisavo, se pokaže vse odsev in senčne strani duševnega življenja človeka.

Ako bi si vsak dal pregledati svojo pi- savo, bi bilo na svetu več soglasja in manj nesporazumevanja in bridkosti. Kar se je zgodilo, se da težko popraviti, ako pa da- ste prečeti pisavo, je pa natančno znano, s kom soglašate in komu lahko zaupate bodoče življenje.

SOKOL

— 20-letnica Sokolskega društva Radov- lica. Ob priliki letošnjega župnega zleta proslavi Sokolsko društvo Radovljica svojo 20-letnico. Kaj pomeni 20 let sokolskega dela in borbe proti vsemu, kar je bilo in je nasprotno sokolski misli, ve le oni, ki je aktivno sodelovali in ki ga vsa naspro- tiva niso omajala v sokolski veri. Ob tej priliki je dolžnost vseh pripadnikov Soka- la, da s polnočestvilo udeležijo na sokol- skem zletu 19. t. m. dajo zadoščenje onim, ki stoje požrtvovalno in vztrajno na delu in počenjenju tistim, ki so pomagali gra- diti, ki pa že počivajo pod rušo. Pokažimo letos v Radovljici, da naša vera v resnico in pravico ni ugašena, da sokolske misli ni mogoče in ne more ugonobiti nobena sila, pa naj bo javna ali tajna. Naši sokolaki pra- porji naj oznanjajo, da je v pesti sila, v sreči odločnost, v mislih domovina. Le na- prej, brez miru — za kralja in Jugoslavijo!

— Uprava Sokola Ljubljana. Vrh obvešča vse svoje članstvo, da je odhod v nedeljo zjutraj točno ob 7.30, na telovadnico Ljubljanskega Sokola k ekščinjam, pregledu ko- lev in povorki. Zbor ob 7. na letnem telovad- nišču. Popoldne točno ob 13.45, odkoraka- kajo vsi društveni oddelki iz Sokolskega doma k javnemu nastopu na zletišču v Ti- volju. Udeležba obvezna za vse. Zdravilo! — Jezdni odsek Sokolske župe Ljublia- na obvešča svoje člane, da je v nedeljo, dne 12. junija 1938 ob 10. uri, ob vsakem vremenu zbor članstva v krajih na običaj- nem mestu. Zdravilo!

Iz Radeč

— Velika gasilska tombola. Jutri ob 15.30 bo v Radečah na trgu velika gasilska tombola, za katero vlada veliko zanimanje iz bližnjih in daljnih krajev. Glavni dobiček je šivalni stroj. Poleg tega je še mnogo drugih dragocenih dobikov, ki so razstav- ljani pri g. Jazbecu. Tablice so po 3 din. Pridno posegajte po njih, dokler so še v zalogi po raznih trgovinah.

MOŠKI!

ZA ZDRAVLJENJE SPOLNIH SLABOSTI

SEKSUALNE IMPOTENCE ter za ojačanje spolne funkcije poskusite originalne hormonske

VI-HA-GE pilule

Dobite jih v vseh lekarnah: 30 pilul Din 34, 100 pilul Din 217, 300 pilul Din 560. Glavni depo: Farm. Kem. Laboratorij VIS-VTE, Zagreb, Langov trg 3. Reg. S. br. 26856-37

— Čistooslovaški turistični urad v Beo- gradu. V spoznanju s čistooslovaškim tr- govinskim ministrom bo organizirala Jugoslovensko čistooslovaško gospodarska zbornica v Beogradu čistooslovaški turis- tični urad za Jugoslavijo. Urad bo začel poslovati še ta mesec in pomagat bo na- sim turistom ustanovami in »Putnik« pri njihovem delu. Njegova naloga bo pro- pagirati in organizirati medsebojno pose- canje obeh bratskih držav, da bi se oba naroda čim bolj spoznala in tako čim bolj zbližala.

TRAGEDIJO DEKLISKEGA SRCA obravnava naš novi roman

„OSVETA“

Priobčevati ga začnemo že v ponedeljek.

— Železniški direkciji v Ljubljani! Po novem voznem redu, veljavnem od 15. maja, bi moral prihajati v Novo mesto potniški vlak zvečer ob 21.33, kar bi nas zadovoljilo, ker bi prispeli že pol ure prej, kakor dotlej. Zal smo ugotovili, da ta vlak ne vozi, pač pa prihaja v Novo mesto nek izreden vlak okoli 22., pa tudi včasih ob 22.15, ki ni naveden v voznem redu. Hval- ležni bi bili žel. direkciji, če bi nam rešila to uganko in pojasnila, kateri vlak je vendar pravi, reden, da se vemo ravnati. V Grosupljem bi moralo biti postanka sa- mo 7 minut, a ga je navadno pol ure in še več, kar gotovo ni v zabavo potujoče- mu občinstvu. Primerno bi tudi bilo, če bi imel večerni vlak direkten voz za Su- šak, s čimer bi bilo zelo ustrezno na Primorje potujočim. Dolenjska proga spa- da nedvomno med zadnje v Jugoslaviji glede udobnosti potovanja, saj se vozimo že celih 44 let po polzevo in v skrajno nekomodnih vozovih. Pri nas se pač ve- liko piše in razpravlja o povzdigu turiz- ma, dejansko se pa prav malo stori.

— Beograjski trgovec pobegnil. Iz Beo- grada je pobegnil trgovec Vaso Stojanovi- čin in vzel s seboj neko 15letno deklico. Policija ga išče.

— Detek utonil v kanalu. V Koprivnici je utonil včeraj v kanalu pri tvornici Da- nica štirni učenec osnovne šole Ivica Ku- kec. Šel se je s svojim tovarišem kopat, pa je zabredel v močvirje, iz katerega se ni mogel rešiti. Stariši so zvedeli za ne- srečo šele zvečer, ko je sosed prignal do- mov živino, ki jo je pasel Ivica.

Na razstavi neodvisnih

Pogovor z razstavljalci Stanetom Kregarjem, Maksimom Sedejem in Francetom Smerdujem

Ljubljana, 11. maja
Stopil sem proti večeru tja v Tivoli, da obiščem trojico umetnikov, ki v kar preveliki tiskini razstavi svoja dela. Kaj hočem, ko pa v našem mestu mrgoli prevelikih prireditev in manifestacij? Proketo debelo kožo in trdno voljo mora imeti dandanes umetnik, da ne obupa in se, upravičeno užaljen, ne pokanja na kulturno misijo med narodom, ki samega sebe ne ceni, pljuva v lastno sklado in oblači bele dokolenke...

Svečenik si in umetnik — sem nagovoril Staneta Kregarja — ali se ta dva poklica skladata?

Kako ne — umetništvo in duhovništvo se ne izključujeta, saj imata oba isto večnjo nalogo: iskati lepoto in resnico! Res je, da je umetnik — duhovnik v današnji dobi redkejši pojav, toda v prejšnjih dobah ni bil. Saj so bili prav menihi — duhovniki (pomislite na fra Angelica!) obenem tudi veliki umetniki, ki so s svojim umetniškim stvarjanjem gradili temelje kulture v Evropi.

V klubu neodvisnih, da, v našem sodobnem slikarstvu si prav ti zastopnik najekstremnejše smeri — surrealizma — kako to?

Treba je predvsem vedeti, da sta že Van Gogh in Paul Gauguin prišla do zaključka, da ne zadostuje zgolj impresionistična zaznava forme. Do podobnega zaključka je prišel sam ustanovitelj kubizma, ki raziskuje predvsem formo. Pablo Picasso in se vrača v svojih delih k vsebini. Ta vsebina seveda ni toliko literarna, kakor slikarska. Cutim, da mora biti barva ne le nosilnica forme, ampak tudi poezije. Prav tako naj predmet v sliki ne služi le kot kompozicijski element (četudi je dobro slikarsko pojmovan) temveč naj predmeti med seboj določijo nove odnose, skratka novo svojsko življenje.

Tvoj odnos do publike?

Publiki hočem prav s svojim surrealističnim slikanjem podati nekaj več kot slikarsko pojmovanje oblik, hočem ji dati poezijo. Surrealizem ni nikakoli ovira med menoj in publiko. Saj je na primer Salvador Dalí znan surrealistični slikar, dosegel s svojimi deli poleg moralnih upravic bajne gnotne uspehe, posebno v Angliji (konserativna dežela!) in Ameriki. Zdi se mi torej, da je zavračanje mojega pojmovanja slikarstva le nezaupanje do vsega, kar je novega!

Povej mi kaj o svojem študiju, o svojih vzorih in bojih! — sem se okrenil k Maksimu Sedeju.

Kakor veš, sem študiral v Zagrebu. Najprej pri temperamentnem, odličnem Becku, pozneje pri delikatnem Fartaghi, ki je vzbudil v meni pravi smisel za barvo. Prednost zagrebske akademije je v tem, da vzgaja v čisto slikarskem duhu v smislu pravilne slikarske orientacije. Študij v neslikarskem Münchenu in Dunaju je za Slovence prejšnji škodljiv, kakor koristen. Pomislite na »Jugend« — Malerei! Prav nič se ne bojim očitkov: Pariz! Zagreb! Nova moda! Le spomni se na polom bolnega importiranega ekspresionizma in takozvanega monumentalnega slikarstva, ki so mu kumovali Klimt, Schiele et consortes! Plodonosna slikarska revolucija na zapadu je šla mimo nas... in le hvala bogu, da smo imeli in še imamo svoje slikarje — impresioniste! To, kar so dali mladim Zagreb, Pariz in Italija je odlična, zdrava podlaga, ni pa vse: mi se učimo najprej in iščemo na podlagi najboljših izkustev pot k lastnemu, slovenskemu izrazu!

Tvoj pogled na kompozicijo?

Moderna kompozicija ne pomeni kánona.

Biti pa mora skladen barv, linij in nepristiljen razvrstitve predmetov, tako, da vzbudi celota čim naravnost, ali, če je dekorativnega značaja, čim monumentalnejši dojem. Priznati moram, da so mi slike impresionistov, dalje Picassove in Matissove v tem pogledu najbolj všeč.

Motiv tvoje družine prevladuje v tvojih slikah.

Kako ne bi? Slikam doma. Moj atelej je moj dom! Svojo družino ljubim in ker je številna — saj poznaš moje tri junačke! — mi nudi nebroj motivov za slikarske realizacije!

Hotel sem se pogovoriti tudi s tretjim razstavljalcem, kiparjem Francetom Smerdujem. — Franci je prijatelj samote in je osebo prav redek gost v paviljonu!

Pa sem poskušal drugače in poslal sem mu par vprašanj. Franci mi je res poslal pismo in — presmeto me je obrenkal! Tako nekako mi jih je zasolil:

Vprašuje me, zakaj takó dolgo nisem razstavljal? Mislim, da živi na Slovenskem še kak soroden kipar, ki so mu materialne prilike onemogočale oziroma zavirale razvoj. Razstava — ali je to vse? Glavno je delo, pa četudi skrito in da delam, dobro veš! O šoli, o stremiljenjih in ciljih naj govorim? Kar izvoli lepo v paviljon in v teku dogodkov ti postane vse jasno! Stremiljenja se izpreminjajo, cilji so deveta dežela itd., itd. Najbolj pošten umetnik si, če molčiš in delaš!

Tole — in še marsikaj grenkega mi je zabrusil! Jaz pa mu prav nič nisem zameril in želim njemu in njegovima kolegom predvsem obilen poset, mnogo iskrenih občudovalcev in vsaj petdeset mecenov, toliko je namreč del na tej zanimivi in zares kvalitetni razstavi!

Iz Rajhenburga

— Naši Sokoli na Lisci. Na pobudo združenosti Sokolov in SPD Zidani most se je odzvalo v nedeljo večer nekaj naših Sokolov, ki so potovali na Liso. Med potjo so se jim pridružili Sokoli iz Sevnice in Brezice. Na Liso pa so prišli tudi Sokoli iz Zidanih mostov. Hlastika in Trbovelj, tako da jih je bilo kljub slabemu vremenu nad 100, poleg tega pa tudi okoli 50 izletnikov iz raznih krajev, največ iz Zagreba. Na Lisci je bilo veselo razpokošenje in mnogo zabave.

— Pranje cest. V našem trgu nimamo asfaltiranih cest, marveč so posute z gramozom. Čim imamo nekaj dni suho solarno vreme, nastane po cestah, ki peče skozi trg silen prah, da ga dvigajo številni avtomobili, ki hite proti Senovemu in Podgorci. Pred kratkim smo imeli protiprahovni teden. Tedaj se je mnogo govorilo, kako se moramo ubraniti jetiki. Ni pa se ničesar ukrenilo, da bi se ubranili prahu, katerega moramo kljub vsem predpisom vdihavati ali celo uživati v jedilih. Umetno bi bilo, da bi javni čistilci preskrbeli kako brizgalno ali eod z razpršilnikom, da bi se naše ceste polirale v največji vročini in prahu. Zavedati se moramo, da se trg Rajhenburg prav dobro razvija v turizemskem pogledu, za kar ima tudi vse pogoje.

— Prelozje meščanstva. Prelozje meščanstva iz Rajhenburga so prelozili iz Senovega v Krško. A ko se bo odprla meščanska šola v Sevnici, bo tako nastala nevarnost ukinitve meščanske šole v Senovem.

— Vprašanje vodovoda. Že pred meseci smo poročali, da postaja vprašanje vodovoda v našem trgu zelo aktualno. Kakor doznavamo, je te dni odredil srez, da se bo moralo še letos pričeti z gradnjo vodovoda, za katerega je zbirala občina vsako leto svoje prispevke od proračuna. H gradnji bo prispeval tudi Higijenski zavod, banočina in rudnik Reštanj. Radovedni smo, ako bodo res kmalu razpisana vsa vodovodna dela.

— Licitacijska oddaja gradbenih del. Most, ki drži na glavni cesti čez potok Brestanico blizu kolodvora, nikakor več ne odgovarja sodobnemu prometu. O njem se je že veliko govorilo in pisalo, toda ostalo je vedno vse pri starem. Te dni pa se je na licu mesta mudila gradbena komisija za oddajo dela na mostu. Slednjič bomo vendar dobili nov most, s čimer bo možen varnejši in boljši avtomobilski promet po trgu.

— Elektrifikacija Sloms do Srebnja in Sv. Mohorja. Kakor doznavamo, bo trboveljski zdravnik dr. Jensterle, posestnik v Srebnju, pustil napeljati do omenjene vasi in cerkve vs. Mohorja električne vode, s čimer bo vsa črna pridobila na svoji privlačnosti, zlasti se, če se bo res napravila v vasi vinara s prodajo jstvin. Obetajo se nam lepi časi za razmah tujkega prometa v Rajhenburgu!

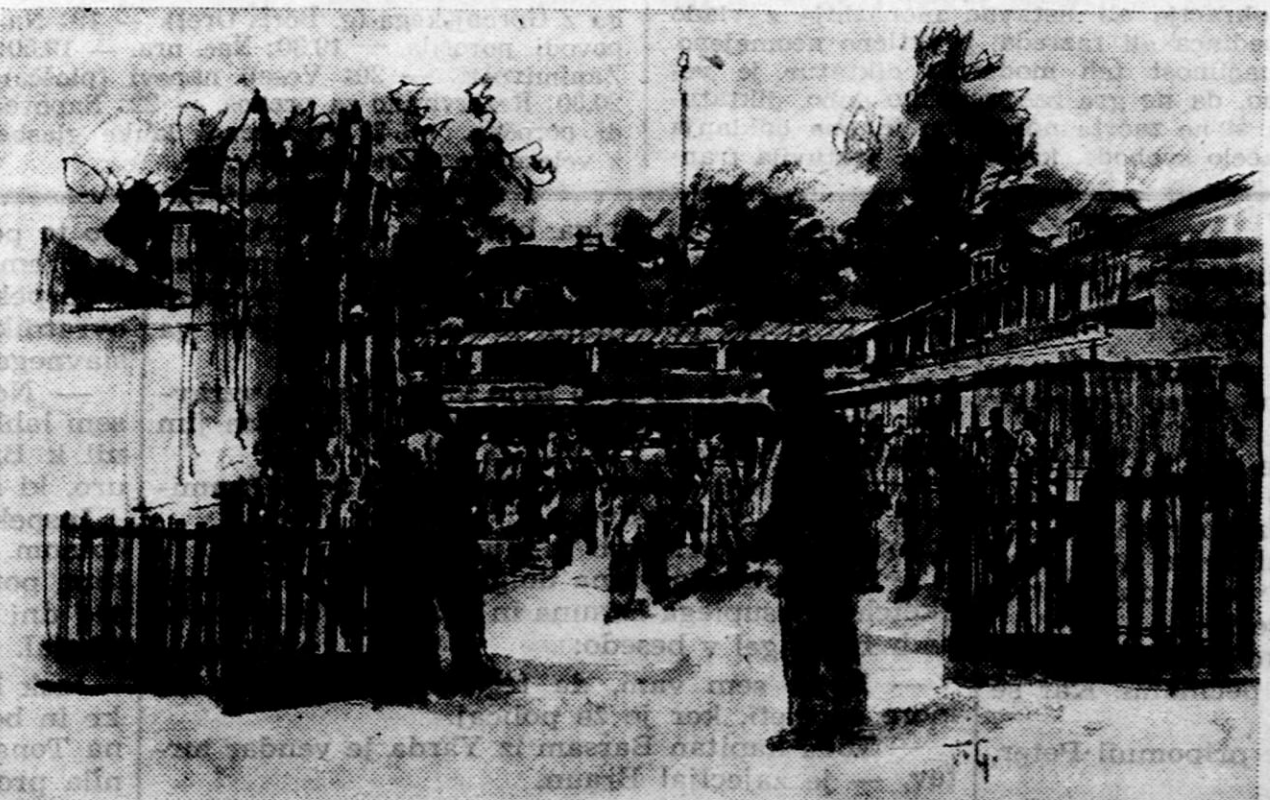
— Povečanje obrta v Rudniku TPD Reštanj. Premogovnik Reštanj, last TPD na Senovem izvaža do sedaj dnevno po 20 vagonov premoga. Sprito dobre izvozne konkurencije pa se dela na to, da bo znašal dnevni izvoz do 100 in še več vagonov. Pripravljalna dela so že v teku. Gradbeno podjetje Dukic je prevzelo omenjeni posel. Navrtani bodo novi rovi. Dosedaj so delavci speljali okoli 20 do 30 vagonov stavbenega lesa, večina samih hlobov, ki jih bodo uporabili kot opornike pri gradnji rovo. Podjetje bo zato najelo tudi več delavcev.

Naša stanovanjska kultura na visoki stopnji

Marsikdo pride na ljubljanski velesejem že zaradi pohištvene razstave

Ljubljana, 11. junija
Letos so na velesejmu močno zastopane nekatere industrijske stroke in bi morda kdo mislil, da bodo njihove razstave zasenčile že tradicionalno pohištveno razstavo. Pohištvena razstava je namreč samo nekakšna manjša, ker je omejena samo na paviljon E. Toda tudi v manjšem obsegu je dovolj lepo prikazana ne le stopnja naše pohištvene obrti, temveč tudi naša stanovanjska kultura.

Marsikdo prihaja na naš velesejem že zaradi pohištvene razstave. Prihajajo obrtniki, ki žele spoznati, kako se usmerja pohištvena moda ter kaj je novega med pridobitvami stanovanjske kulture. Prihajajo kupci, ki hočejo kupiti hkrati res lepo, moderno in solidno pohištvo. Prihajajo pa tudi vsi drugi, ki zdaj že morda le sanjajo o takem pohištvu in se jim nudi vsaj estetski užitek na razstavi sami. Pri

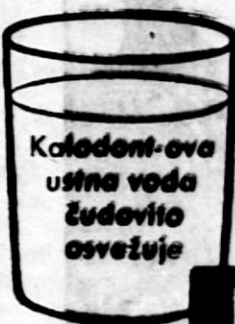
tem opisu pohištvene razstave se ne oziiramo toliko na sodbo poklicnih estetskov o lepoti razstavljenega pohištva; občinstvo, ki prihaja leto za letom na velesejme pohištvene razstave, ima tudi že izjazen okus. Prihajajo tuji in naši poslovní ljudje, ki vidijo na leto po več velesejmov v večjih mestih in ki tudi vedo, kakšno je lepo pohištvo. Zato lahko rečemo, da je sodba tudi o letošnjem velesejmski pohištveni razstavi ugodna. Tudi nestrokovnjaki opazijo, da se vedno

več in več preoblikovanje je v nasprotju z duhom časa. Seveda so ljudje, ki si žele pohištva v tem ali onem slogu prejšnjih stoletij, toda ti ljudje spreminjajo svoja stanovanja v muzeje in ne v prebivalnice ljudi našega stoletja. Seveda oblike modernega pohištva se niso povsem ustalile, vendar je treba naglasiti, da je med modo pohištva in modo oblike bistvena razlika; moda obliči se lahko spreminja vsako leto, sezono, medtem ko se moda pohištva ne more več

Niti ne sluti nevarnosti v ustih!

Ali morda tudi Vi že vedno rizešar ne ukrenete proti nevarnemu zobnemu kamnu? Ne čakajte, da se Vam bodo začeli zobje majati, uporabljajte rajši takej Sargov Kalodont! To je v Jugoslaviji edina zobna krema, ki vsebuje sulfarginoleat, ki odstrani polagoma zobni kamen in prepreči, da se ne nagradi na novo.

SARGOV

KALODONT

Proti zobnemu kamnu

bistveno spremeniti, ko se je že več ali manj prilagodila zahtevam časa — in ne sezona. Zato ne moremo več pričakovati tako kmalu kakšnih revolucionarnih sprememb. Kakor rečeno, oblike pohištva so se že približale standardnemu tipu, to se pravi tipu ki dandanes najbolj ustreza v vseh pogledih. Vizorno pohištvo dandanes mora biti lepo, praktično, solidno in poceni. Da, tudi poceni. Samo po sebi se razume, da zdaj naša pohištvena obrt in industrija še ne izdelujeta standardiziranih kosov pohištva v serijah kakor n. pr. avtomobilske tovarne avtomobile. Takšne stopnje razvoj najbrž še ne bo tako kmalu dosegel. Zato tudi pohištvo še ne more biti tako poceni, kakor bi marsikdo želel. Vendar je treba reči, da je razstavljen pohištvo glede na svojo lepoto in kvaliteto in cene drugje, poceni. Najlepe spalnice so povprečno od 10.000 do 20.000 din, torej znatno ceneje kakor pred leti. Vendar so bile cene tudi že nižje (med krizo), ko so bile surovine znatno cenejše.

Na sedanjih pohištvenih razstavah je tudi značilno, da je mnogo krasnih, modernih tapetiranih izdelkov, naslanjačev, divanov, couchov, žimnic itd. Kakor so napredovali zelo naglo naši mizarji, tako so sledili duhu časa naši tapetniki ter lahko mirno rečemo, da je naša stanovanjska kultura zdaj na visoki stopnji.

V zvezi s pohištveno razstavo se marsikdo tudi zanima za stroje in naprave za obdelavo lesa, ki so razstavljeni pod pristreškom paviljona E. Veliko pozornost zlasti tudi žaga za žaganje debel, sistema Dolmar. Žaga dela bodisi na električni pogon ali na bencin. Na velesejmu so prežagali z njo deblo v premeru 80 cm v 45 sekundah. Zag tega sistema je v naši državi v obratu še zelo malo (baje samo 4). Podjetje Iv. Dovžan, ki razstavlja stroje za obdelavo lesa, je v resnici domače in ima najbrž največje zalogo strojev in rezervnih delov pri nas. Brez takšnih podjetij bi ne mogla napredovati tudi mizarstva obrt, zato je prav, da razstavi stro-

jev za obdelavo lesa — doslej največji na velesejmu — posvete obiskovalci primereno pozornost.

V ponedeljek žrebanje

Zanimanje za velesejmsko žrebanje naraslo od dne do dne, čim bolj se polni bakrena žara pod Merkurjevimi nogami. Ljudi se polasča vročica kakor pred žrebanjem državne razredne loterije. Kdor si ogleda razstavljenе dobivke v podstreški paviljonu K, pa tudi lahko razume nervoznost obiskovalcev velesejma.

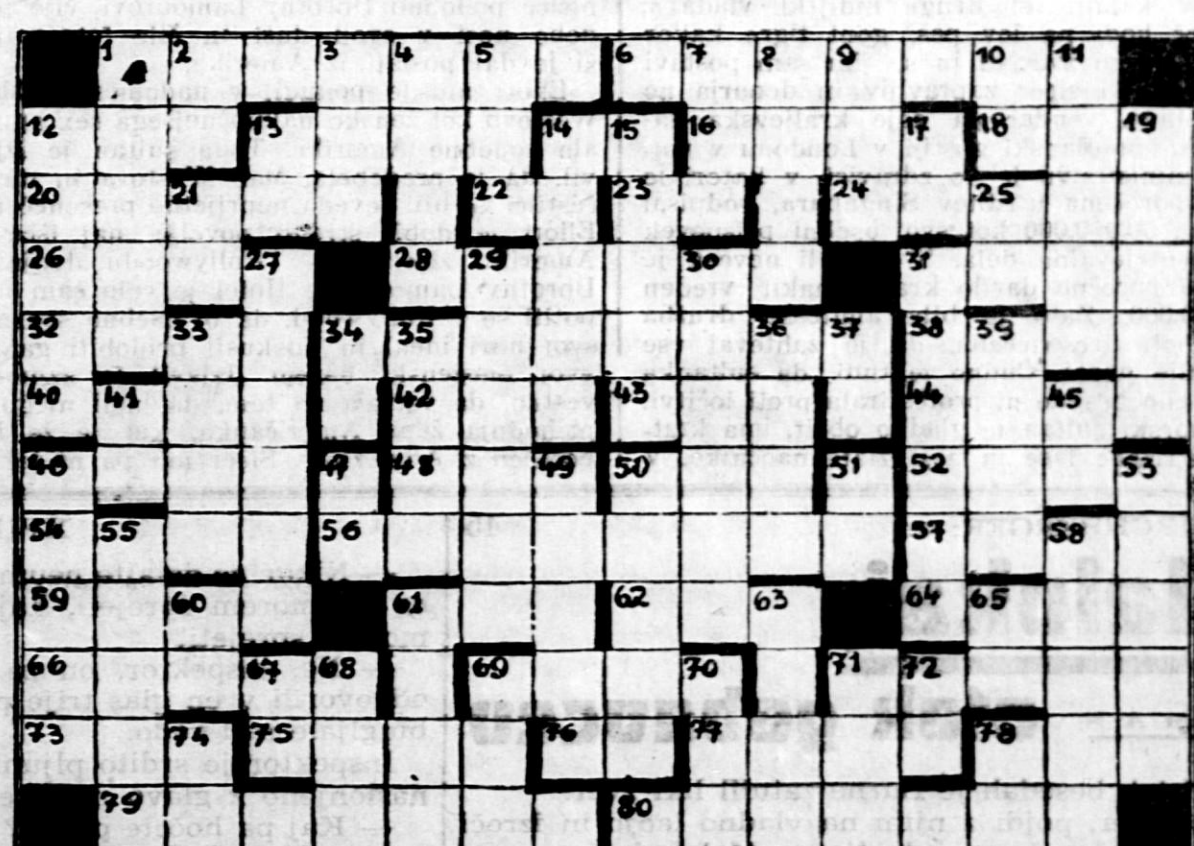
Razstavljeni sta dve krasni spalnici, kakršne vidimo samo na pohištveni razstavi, dve kuhinjski opravi, motorno kolo in — težko je naštetati vse. Povedati je treba še, da bo sreča poklanjala tudi krasne počitniške dneve v naših najboljših letoviščih. Morda te bodo poslali za 8 dni na Bakar, ali za 10 dni v Dobrovo. Tudi 5dnevno zdravljenje s slatino v Rogoški Slatini se bo prilagelo srečnemu izbrancu. Nekdo bo dobil brezplačno vožnjo za vožnjo od Sušaka do Kotora.

Zato je pač razumljivo, da se žara s kuponi velesejmskih vstopnic tako naglo polni ter da se obeta jutri na velesejmu rekorden obisk. (Seveda pa ne smete misliti, da prihajamo na velesejem samo zaradi dobrot, čeprav bi se jih nihče ne hotel odreči.)

Da boste vsi pomirjeni, vam moramo povedati, da je pri žrebanju izključena vsaka goljufija. Žaro je zapečatil notar, obesil je nanjo ključavnico in jo zaklenil. Ključ dobro hrani!

V ponedeljek ob 17.30 bo pred paviljonom K usodna ceremonija. Notar bo odklenil žaro; žrebanju bo prisostvovala komisija, sestavljena iz 3 članov velesejmske uprave, 3 razstavljalcev in 2 zastopnikov obiskovalcev. Vse bodo opravili po predpisih in sreča bo izbrala povsem nepristransko med množico upajočih.

Križanka

Vedovarne: 1. reka v dravski banovini, 6. natak (srbohrv.), 12. del obraza, 13. možko ime, 14. kem. znak za ogl. monokl., 16. del ocesa, 18. del celote, 20. obleka (srbohrv.), 22. kratka za ključ na pomoč, brez zadnjega S, 23. kratka za »Društvo narodov«, 24. toplice ob Savinji, 26. tovarna čevljev, 28. slovenski realist, 31. Siroka kraljevina, 32. ljubezen, 34. matematična krivulja (e nam i), 38. drevo (srbohrv.), 40. časovno razdobje, 42. časomer, 43. NYA, 44. ženska, ki mnogo govori (brez a), 46. cent. 48. vojna (srbohrv.), 50. OIR, 52. sploh kdaj (srbohrv.), 54. i tako (po rimski), 56. darilo pri plasu, 57. malajski arhipel, 59. planet, 61. zrak (franc.), 62. sedaj (latinsko), 64. reka v Armeniji, 65. športni pisatelj, 69. reka na Štajerskem, 71. oblika glasovila, 73. mesto v Srbiji, 75. poročevalna agencija, 76. predlog, 77. rimski cesar, 78. žensko ime, 79. možko ime, 80. žensko ime.

pisatelj (1811—1872). Navpično: 1. rokodelc, 2. karta, 3. možko ime, 4. stara mati, 5. kratka nac. str. 7. domaća žival, 8. državljani Nemčije, 9. sinov sob, 10. AK, 11. del obleke, 12. imen znanstvenika, 13. EL, 14. lesen čevlji, 15. bar v Ljubljani, 17. AA, 19. telovadna organizacija, 21. in (franc.), 25. SR, 27. razuzdane (lat.), 29. mali ljudje, 30. tedenski časopis, 31. mesto v Jul. Krajini, 33. suha zemlja, 34. kem. znak za baker, 36. pri-seči (lat.), 38. DARO, 37. vzrlek, 39. vo-da, 41. in (franc.), 46. osebni zimek, 46. veter, 47. AK, 49. mučitelj, 50. lepo vedenje, 51. ob (nemško), 53. žensko ime, 55. muza, 58. oče (nemško), 60. egiptovski božanstvo, 61. zgodovinski vtr, 63. bolje (franc. adverb), 65. RI, 67. osebni zimek, 68. rimski pozdrav, 69. hlači dnevaj (množina), 70. žensko ime, 71. ograna panstva, 72. LA.

Mlada kri v starih žilah

Johorski sultan je zapodil svojo ženo Wilsonovo in se oženil s kabaretno pevko Hilfove

Angleška družba je imela družabno senzacijo ali bolje rečeno škandal, ko je Johorski sultan zapodil svojo belo ženo, vdovo po znanem škotskem zdravniku William Wilsonovu. Njen mož je bil svoj čas osebnim zdravnikom tega orientalskega vladarja. Pravična sestra, ki je bila dozdnevno doletela ženo škotskega zdravnika, je trpela pihih sedem let. Ko je bil nekoč na potovanju v Anglijo, se je sultanov osebni zdravnik oženil z dražestno škotko ter jo pripeljal s seboj v sultanovo državo in prestolnico Johora Bahu. Ni pa trajalo dolgo in sultan se je zaljubil v škotko. Jeli ji je prinašati pravljica darila.

Indijci ga poznajo kot največjega ubijalca tigrov, kar je njegov častni naslov. V angleški družbi je na glasu Malajca, ki se je najbolje navezal evropskega duha. Toda s svojo evropsko lepoto, ki jo je bil povzročil v sultanu svoje majhne, toda s ogromnim bogastvom obdarovane dežele, se ni razmišljal niti v evropskem niti v malajskem duhu.

Kmalu po ločitvi je pa prišlo ime Johorskega sultana soper v javnost in ocar v prvi vrsti potom ameriškega tiska. Šlo je očitno za dogodke pred odhodom bele sultanke v Anglijo. Sultan se je bil do nje zaljubil v filmsko igralko Dorothy Lamour.

Johorski sultan s svojo ženo Heleno Wilsonovo in muslimanskim svečenikom, ki ju je v Londonu poročil

Ker je bilo pa to razmerje nevarno in je sultan pritiskal na to, naj postane žena njegovega zdravnika njegova zakonca žena, sta zakonca Wilsonova zopet odpotovala v Anglijo, kjer sta se ločila. Kmalu je prišel za njima sultan, da bi odpeljal svojo nevesto. Angleška družba je zelo strogo kritizirala to zamenjavo moža. Še bolj je pa lepi zdravnikovi ženi zavidala njeno bogastvo. Johorski sultan velja za enega tistih pravilno togažih orientalskih vladarjev, ki jih je pod pokroviteljstvom Anglije lepo število. Nekaj časa so se krožile vesti o beli sultanke na johorskem prestolu, potem so pa utihle.

Razmeroma redki gostje na johorskem dvoru so širili samo vesti o orientalskem razkošju in sijajnih svečanostih. Potem se je pa polagoma nehala govoriti o beli sultanke, dokler ni prišla vest, da jo je sultan zapodil. To se je zgodilo pred celim dvorom, ki je bil sklican in po malajskih obredih. Sultanova pravica je štirikrat reči sultanke »talak«, kar pomeni »poberi se«. S tem je bil obred ločitve končan. Potem je prišel k sultanu v njene sobane vrhovni sultanov komornik z zahtevo, naj mu izroči vse dragulje, kar jih je dobila od sultana. Obenem je telefoniral sultanovemu poštmu ravnatelju, naj takoj ustavi prodajo znanih sliko zapodene sultanke in te znamenje je vzel na vsem ozemlju Johora iz prometa.

Sultanke se je telefonično obrnila na angleškega rezidenta, obvestila ga je o dogodkih in ga prosila za osebno zaščito. Obenem ga je prosila, naj jo pošlje na Škotsko, kamor je hotela odpotovati čim prej. K možu se seveda ni mogla vrniti, ker je bil pred dvema letoma umrl. Tako se je končala pravljica zakonska zveza škotske lepote na orientalskem dvoru johorskega vladarja. Se sedaj niso znani finančni in premoženjski pogoji te ločitve, malo je pa verjetno, da bi bil johorski sultan svojo belo ženo kratkoročno zapodil, zlasti če, ko je bila angleška državljanka, a sam sultan je v angleški družbi in pri angleški vladi zelo dobro zapisan, ker ji je zvest.

Johorski sultan slovi po pravici kot pogumen lovec. Najraje hodi na lov na tigra in njegove kroglice so že mnogim upihlele luč življenja. Lov na tigra ne prireja na hrblj slonov kakor vsi drugi indijski vladarji, temveč hodi na lov peš, goni tigra kakor vsako drugo zverjad in se jim sam postavi po robu. Ni sicer zapravljal in denarja ne razmetava, vendar pa daje kraljevska darila. Na predlanski gostiji v Londonu v vojnem ministertvu je po zdravitvi, v kateri je bila sponzorirana udruga Singapur, podpisal ček na 50.000.000 kot svoj osebni prispevek za ta utrjevalna dela. Svoji beli nevesti je dal za poročno darilo krasen nakit, vreden 15.000.000. Zato je bila angleška družba tem bolj presenečena, da je zahteval vse dragulje nazaj. Čudno je tudi, da sultanke z nobeno besedo ni protestirala proti ločitvi. Johorski sultan je gladko obrit, ima kratko ostrizene lase in nosi zlate nakočnice. V

rovo, ki jo je videl samo na filmskem platnu v svojem zasebnem kinu v sultanu pa lahi v prestolnici. Toda kot pravi orientalski nabob je takoj sklenil pridobiti jo s pomočjo svojega ogromnega bogastva ter premagati vse ovire in težave. Sicer pa, kakšne bi mogle biti ovire, če se odloči za nekaj najbogatejši malajski vladar, ki se je bil že polastil bele žene, čim se je zagledal v njo. Johorski sultan je videl letos v januarju prvič film z Dorothy Lamourovo »Princesa džungle« in v njem ga je bila krasna bela črnolaska tako očarala, da je odkril amerišku filmsko producentu Clyde Eliottu, ki je bil baš na študijskem potovanju na Malajskem, svoje načrte vzeti Dorothy za ženo. Bil je pripravljen položiti ji k nogam vse svoje bogastvo in napraviti iz nje po

Dorothy Lamour

svojem prepričanju in nazorih najsrečnejšo ženo. Ves začen je pa zvedel, da je Dorothy omožena in še celo srečno omožena in da gotovo ne misli na to, da bi zamenjala rajsko okolje Hollywooda z džunglami in divjimi zvermi filmskega sveta za pravljico bogastvo in sultanu dostojanstvo v resničnih džunglah Malajske. Sultan je pa tako kulturen in moderen vladar, da se je zadovoljil z nadomestilom in naročil je Eliottu, naj pošle dvojnico njegovega ideala: visoko, sloko črnolasko krasne postave, do pičice podobno Dorothy Lamourovi, čije podobno nosi v svoji duši in čije fotografije si je dal poslati iz Amerike.

Eliott mu je ponudil v nadomestilo Mae Westovo kot žensko najmočnejšega sex appeala sodobne Amerike. Toda sultan je izjavil, da je predebel. Mae Westova in njeni festili so bili seveda neprijetno presenečeni. Eliott je dobil strogo povelje naj išče v Ameriki, zlasti pa v Hollywoodu dvojnico Dorothy Lamourove. Hotel je celo sam napotiti se v Hollywood, da bi osebno spoznal svoj novi ideal in poskusil pridobiti ga za svoj enoženski harem. Izjavil je samozavestno, da vztraja na tem, da bodi njegova prihodnja žena Američanka, ker je že bil poročen z Angležinjo. Sicer mu pa ni težko

izbrati, saj lahko vsako žensko omami in preselji s svojim pravilnim bogastvom, s dragulji in zlatom, ko se je pa nasiti, jo zapodil.

Hollywood je preživel eklatantno mizrijo. Pripravil se je na sprejem johorskega sultana in dobra polovica hollywoodskih lepotic se je že videla na sultanem prestolu. Ameriška javnost, ki so ji take zgodbe in dogodki najdražji, je bila takoj skopetela, da-li bo johorski sultan tako očaral Dorothy Lamourovo, da se bo dala ločiti in da postane bela sultanke ob strani že 65 let starega črnolasko Malajca, pogumnega ubijalca tigrov, pa tudi pogumnega in podjetejnega lovca belih žen.

Toda Američani so delali račune brez krmarja. Prekril jih je sultan sam, ki se je nedavno v Londonu oženil s 24 letno kabaretno pevko Lidijo Cecilijo Hilfove, a kat-

ro se je seznanil na Sumatri. Na skiki vidimo, da odgovarja sultanu vsem zahtevam že priletnega, a še vedno temperamentnega sultana. Vprašanje je samo, kako dolgo ga bo znala držati v svojih mrežah. Morda jo čaka ista usoda, kakor je doletela njeno prednico na sultanem prestolu.

Premija za složne zakonce

V angleški grofiji Essexu je velika vas Dummo Parva, ki je njen blagorodni lastnik iz 14. stoletja zapustil čudno oporoko. Določil je namreč, naj se porabi del njegovega premoženja za obdarovanje zakoncev, ki dokažejo, da se dobro razumejo. Vsakemu zakonskemu paru iz njegove vasi, ki bi mogel pred oltarjem vprico duhovnika in vaščanov na svojo vest prišedi, da se v enem letu od poroke mož in žena niti enkrat nista sprla in da niti on niti ona nista niti za trenutek obžalovala, da sta sklenila zakonsko zvezo, naj bi svečano izročili poleg drugih 50 kg slanine.

Mož je hotel očitno vzbuditi mlade zakonce vsaj za eno leto k složnemu življenju, ki potrpežljivosti in mirnemu sožitju, toda njegov blagi namen ni našel med vaščani pravega razumevanja. Zelo malo je bilo takih zakoncev, ki so mogli pred oltarjem javno izjaviti, da se leto dni po poroki niso prepirali. Vaška kronika izkazuje v dobrih 500 letih samo tri srečne zakonske pare, katerim so lahko izročili premijo za složno in mirno sožitje v zakonskem jarmu.

Diktatura

Diktaturo imenujemo posebno obliko vlade in državne ureditve. Beseda izvira od naziva izredne ureditve starorimske republike. V posebno težkih časih, ob vpadu sovražne vojske ali kaj podobnega, so mogli v Rimu konzuli sporazumno s senatom imenovati državnega funkcionarja za neomejeno močjo. In ta se je imenoval diktator. Njegova oblast je trajala samo v času izrednih razmer, največ pa šest mesecev. Med prvotnim rimsko republiko so se točno držali te določbe. Čim je pa mogel imeti kdo neomejeno oblast nad šest mesecev, — Sulla Caesar — je to pomnilo, da se republika nagiblje h koncu.

Pozneje so rabili izraz diktatura navadno za neomejeno oblast poedinca ali zbra v času nujne potrebe ali izrednih razmer. Niso pa s to besedo označevali moči absolutističnih vladarjev. Šele po svetovni vojni, ko se je jel širiti tako zvan neobsovlutizem, so jeli rabiti izraz diktatura za režime, ki jim ni šlo za rešitev ali ohranitev države v izredno težkih časih, temveč za čim trajnejše nadomestilo demokracije ali ustavne monarhije v vlado poedinca ali razreda, praktično neomejeno. Značilnost teh modernih diktatur je vedno, da ne gre za prehodno dobo, diktatura si ne zahteva nobene meje, ona odklanja načelo svobode, kakor jo je postavila fran-

coska revolucija. V področjih pa se neoderne diktature precej razlikujejo. Pri tem gre za nekakšen socialni cenzurizem, sicer na ljudski metafizični. Ljudstvo ne sodeluje pri obliki državne volje, pač pa je pa dovoljena simbolična kretnja v obliki volitev ali plebiscita. V imenu metafizičnega naroda je mogoče poljubno omejit svobodo poedinca in uporabiti najstrožje diktatorske ukrepe. Metafizični pojmi naroda odvezujejo vladajoče od vseh obveznosti napram resničnemu narodu. To torej ni nov, tretji tip državne ureditve po stari avtokraciji in demokraciji, kakor žele dokazati teoretični totalitarne države, temveč je to samo nova zmanja označba avtokracije.

Temnice v vlakih

Železniške uprave raznih držav tekmujejo med seboj v opremlitvi osebnih vagonov, ki naj bodo čim udobnejši, da bi ljudje raje potovali. Odkar se vedno bolj razvija avtomobilizem, odkar dobivajo kulturne države krasne avtomobilske ceste, po katerih je vožnja zelo prijetna, se vedno bolj čuti konkurenca avtomobilskega prometa železniškemu. S tem morajo železniške uprave računati in zato si prizadevajo izpopolniti opremo osebnih vagonov tako, da bi se počutili potniki v njih kakor doma.

Imamo že vlake, v katerih so plesne dvorane, kjer igra radio in kapelica za molitve. Zdaj je pa dobila Norveška tudi vlake, kjer je poskrbljeno za fotografiranje amaterjev. Vsak norveški osebni vlak bo imel odsek temnico, kjer bodo lahko potniki razvijali fotografske plošče odnosno filme. Ob nedeljah in praznikih, ko se vozi po železnici zlasti mnogo fotografov amaterjev, bo v vsakem vlaku tudi strokovnjak na polju fotografije, ki bo dajal novincem v fotografiranju nasvete in navodila, kako je treba fotografirati.

Vojna skok v neznano temo

Znani nemški publicist general von Metzsch opisuje v listu »Deutsche Adelsblätt« z dne 21. maja velike težkoče, ki je na nje naletela japonska vojska v vojni proti Kitajski. General pravi, da bi bilo dobro, da bi se nemška javnost poučila iz te vojne, kako je treba vsako vojno presojati. Vojna ni nikoli začetna naloga, temveč vedno skok v neznano temo. Potrebna je neverjetna domisljivost, če hoče človek napovedati zmago zlasti pa skorajšnjo zmago. Človek sicer ne sme izgubljati zupanja, toda zaupanju se mora pridružiti še jasna zavest, da se v vojni dogodki nikoli ne razvijajo tako, kakor smo mislili in želeli. Tako se glasi Clausewitzev nauk iz začetka 19. stoletja, ki ga potrjujejo tudi španska in kitajska vojna v 20. stoletju. Dalje trdi general von Metzsch, da bi zdrava pamet na delikatno vprašanje, kdo bo navallil na Nemčijo v primeru, da bi iskali sudske Nemci naravno zaščito pri nji, ne mogla odgovoriti drugače nego nihče!

Radioprogram

Podrobne sporedi vseh evropskih radijskih postaj in obilo zanimivega stiva dobite v tedniku za radio, gledališče in film »NAS VAL«, Ljubljana, Knaflijeva ulica 5.

Nedelja, 12. junija

8: Prenos cerkvene glasbe iz trnovske cerkve (poje orkester zbor o priliki I. sv. obhajila). — 8:45: Verski govor (g. dr. Ciril Potnik). — 9: Napovedi, poročila. — 9:15: Instrumentalni koncert (orglice in harmonika). — 10:30: Otroška ura: Petelinova nočica (članice Nar. gled.). — 11: Prenos promenade koncerta vojaške godbe. — 12: Opoldanski koncert Radijskega orkestra. — 13: Napovedi. — 13:20: Kar imamo, to vam damo (plošče). — 17: Kmet. ura: Najnevarnejše boleznj in škodljivci na vrtu (g. Josip Strekelj). — 17:30: Koncert. Sodelujejo: gđ. Zvonimira Župčeva, članica zagreb. opere, g. Filip Bernard (flavta), g. prof. M. Lipovšek in Radijski orkester. — 19: Napovedi, poročila. — 19:30: Nac. ura. — 19:50: Plošče: Chabrier: Espana, raspodaja za ork. (koncert. društvo Lamoureux). — 20: Vesel večer domače in tuje glasbe. Sodelujeta Radijski orkester in Pevski jazz-kvartet. — 21:51: Violinski koncert g. prof. Karla Rupla, pri klavirju g. prof. M. Lipovšek. — 22: Napovedi, poročila. — 22:15: Rezervirano za prenos v velesajma. Konec od 23. uri.

Ponedeljek, 13. junija

12: Slavni orkester igrajo (plošče). — 12:45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13:20: Kmečki trio. — 14: Napovedi. — 18: Pester spored Radijskega orkestra. — 18:40: Narodno blago z Gorčinskega (g. Boris Orel). — 19: Napovedi, poročila. — 19:30: Nac. ura. — 19:50: Zanimivosti. — 20: Veseli napeti (plošče). — 20:30: Rezervirano za prenos. — 22: Napovedi, poročila. — 22:15: Prenos lahke glasbe z velesajma. Konec od 23. uri.

Torek, 14. junija

11: Solista ura: Pevski orkester bežigranske poskuzne ljudske šole (vodi g. Frane Venturini). — 12: Šramli in podobne skupine (plošče). — 12:45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13:20: Opoldanski koncert Radijskega orkestra. — 14: Napovedi. — 18: Pevski koncert (poje zbor organske šole). — 18:40: Umetnostni spomeniki Dolenjske (J. Gregorič). — 19: Napovedi, poročila. — 19:30: Nac. ura. — 19:50: Deset minut zabave. — 20: Večer slovenske glasbe. Sodelujejo: g. Milena Struclj-Verbičeva (samospeli), g. prof. L. M. Škerjanc in Radijski orkester. — 22: Napovedi, poročila. — 22:15: Lahkih nog naokrog (plošče). — Konec od 23. uri.

Sreda, 15. junija

12: Odlomki iz oper (plošče). — 12:45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13:20: Ruske pesmi (plošče). — 14: Napovedi. — 18: Solonski kvartet. — 18:40: V letalu pod našim nebom (g. Vladimir Regally). — 19: Napovedi, poročila. — 19:30: Nac. ura. — 19:50: Uvod v prenos. — 20: Prenos iz opernega gledališča v Ljubljani: v I. odmoru: Glasbeno predavanje (g. V. Ukmar). v II. odmoru: Napovedi, poročila. Konec ob 23. uri.

Četrtek, 16. junija

8: Prenos cerkvene glasbe iz stolnice. — 9: Verski govor (g. dr. V. Fajdiga). — 9:15: Prenos blagoslova stolne procesije. — 9:30: Napovedi, poročila. — 9:45: Slavnostna glasba (plošče). — 10: Koncert. Izvajata: g. prof. Pavel Rančigaj (orgle) in g. Tone Petrovič (samospeli). — 11: Glasbena ura: Strižek Matiček. — 11:30: Koncert Radijskega orkestra. — 13: Napovedi, poročila. — 13:20: Pisarna trata (plošče). — 17: Kmet. ura: Kako ohranimo zdravje plemenski živini (g. dr. Leon Kocijan). — 17:30: Šramel »Skrijanček«. — 18:15: Calderon: Skrivnost sv. maše (člani rad. in družine). — 19: Napovedi, poročila. — 19:30: Nac. ura. — 19:50: Iz Schubertove skicirane fantazije (plošče). — 20: Koncert. Sodelujeta: Slovenski vokalni kvintet in Radijski orkester. — 22: Napovedi, poročila. — 22:15: Nekaj za uho, nekaj za peto (plošče). — Konec ob 23. uri.

Petek, 17. junija

12: Slovenska pesem (plošče). — 12:45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13:20: Pestre glasbene slike (Radijski orkester). — 14: Napovedi. — 18: Iz romantičnih oper (Radijski orkester). — 18:40: Zenska ura: Zena in narodno delo (ga. Angela Vode). — 19: Napovedi, poročila. — 19:30: Nac. ura. — 19:50: O mladinskem taboru v Ljubljani. — 20: Operetna glasba (Radijski orkester). — 21:10: Ljubljanski godalni kvartet. — 22: Napovedi, poročila. — 22:30: Angleške plošče. — Konec ob 23. uri.

Sobota, 18. junija

12: Pisan spored Vam gotovo je všeč, saj plošče izbrane res lepa so reč. — 12:45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13:20: Pisan spored Vam gotovo je všeč, saj plošče izbrane res lepa so reč. — 14: Napovedi. — 18: Za delopust (igra Radijski orkester). — 18:40: Dolenjska cesta v dobi čitalnice (g. prof. Janko Jarec). — 19: Napovedi, poročila. — 19:30: Nac. ura. — 19:50: Pregled sporeda. — 20: O znanosti politiki (g. dr. Alojzij Kuhar). — 20:30: Kako je brusil železnikarjev »Brus«. Slovenski humor iz začetka devetdesetih let. Za radio nabral in pripravil Niko Kuret. Iz vajajo člani rad. in družine, sodelujeta Jožek in Ježek, glasbeno ilustrirajo na klavirju ostrih prof. M. Lipovšek. — 22: Napovedi, poročila. — 22:15: Za vesel konec tedna (igra Radijski orkester). Konec ob 23. uri.

Francozi na newyorški razstavi

Z bregov Seine so izginili skoraj že vsi ostanki pariške svetovne razstave. Zdaj se Francija pripravlja na razstavo v New Yorku, ki bo prihodnje leto. Vse kaže, da bodo hoteli Francozi Američanom v prvi vrsti dokazati, kako se v Franciji dobro je in pije. Na razstavišču v New Yorku namenjajo namreč zgraditi francosko vas, v kateri bo zastopana francoska provinca, a tudi Pariz. V nji bo tipičen trg iz Havra, del bretonske vasice, alžajska pivnica, baskiška ulica s ploščatimi strehami, domačija vinogradnika iz Champagne in majhen trg Tertre s pariškega Montmartra v veri in reprodukciji. Ta trg je znamenit in pozna ga ne samo večina Parižanov, temveč tudi večina tujcev. Je na samem vrhu Montmartra, velik kakor dlan in čez vse njegove ploskev so razpostavljene v vrstah mizice s pestrimi prtički, z rdečimi dežniki in petrolejkami.

Ob poletnem večeru je to najprijetnejši kotiček Pariza, kjer brli med natakarcami iz krme mamice Katarine, razmašajočimi vse dobrote francoske kuhinje, čela vrsta petrolejek, kjer žari na stotine veselih oči in smehljajev. Med mizicami prepevajo potujoči pevci in slikajo slikarji, ki vam napravijo portret v desetih minutah in za deset frankov. Nad vsem tem se pa boči pariško nebo in bela kupola montmartrske cerkve Sacre Coeur. Francozi pravijo, da bodo vse to v New Yorku tako verno reproducirali, da se bodo počutili tudi Parižani v ameriški kopiji trga Tertre kakor doma.

mo to poenostavili. V enem mesecu boste povišani in premeščeni v London. Se strinjate s tem?

Inspektor Braun je potegnil glavo iz tesnega ovratnika, kamor se je bil skrčil, ko je spoznal slavnega detektiva, in brž je salutiral.

— Nobenih neumnosti, tovariš, veseli me, da sem lahko nekaj storil za vas. Potem se je pa sklonil k Braunovemu ušesu in zašepetal: Toda tisto uro, ki sem jo vam ukradel, obdržim za spomin...

Inspektor Braun je dolgo mahal za motornim čolnom. Naenkrat se mu je zazdelo, da je tako sam, potem se je pa spomnil, da odpotuje čez mesec dni v Anglijo in tebi nič meni nič se je zasmel.

Jack Barsam je stal naslonjen na ograjo križarke in božal Pamela po laseh. Molčala sta. Zrla sta na Tongatabu tam v daljavi, potem sta se pa obrnila proti solncu, ki je postajalo rdeče ob zatonu na odprtem morju. Barsam si je prižgal pipo in zamišljeno se je ozrl na Nikio, ležečo zadovoljno pri Pamela nih nogah.

— Zdi se mi, da z njo nekaj ni v redu, — je zamrmral.

— Kaj pa?

— Mlade bo imela in vrag vedi, s kom. Pamela je zatislila oči in se stislila k modri mornariški uniformi.

— Ti moj potepuh, morilec, tolovaj — tako rada te imam.

F. KIRCHBERGER:

Malokaj,

ROMAN otok gobaucev

45

XVII.

Pri teh besedah je Burne zatulil liki zver.

— Peter, pojdi z njim na vladno ladjo in izroči ga kapitanu, da ga odpelje na Malokaj.

Pred namerjenimi puškami je sedel Burne v čoln, ki je takoj odpeljal od obale.

Vsi so zrlj za njim in si brisali roke, kakor da so prišli v stik s tem človekom, okuženim z grozno boleznijo.

— Malokaj je bil pripravil zame, — je dejal Sketch zroč na čoln, v katerem sta dva moža veslala, tretji je pa držal na kolenih puško, namerjeno na Burnove prsi. Potem se je pa obrnil in vprašal mirno:

— Kaj je s tem dekletom?

— Inspektor Braun jo je vzel v policijski čoln in takoj sta se odpeljala na Tongatabu.

Sketch se je zasmeljal in zamrmral:

— Vražji dečko, ta inspektor, še zdaj me hoče mučiti...

...in dejal je, da ne boš videl Pamele, dokler ne sprejmeš mesta stražnika pri njem na stanici, — se je zasmeljal veselo eden izmed potepuhov in stisnil Sketchu danico.

— Nikar ne delajte neumnosti, inspektor, te službe ne morem sprejeti, kaj ne, tovariš, da je ne morem sprejeti?

— Ne, inspektor, on za to ni ustvarjen, — so odgovorili v en glas trije potepuhi, ki so jim noge bingljale nad vodo.

Inspektor je srdito pljunil in se ozrl na Pamela, naslonjeno z glavo na Sketchevo ramo.

— Kaj pa hočete početi? — je zagodrnjal.

Sketch se je zasmeljal. Potegnil je iz žepa pipo in si jo mirno prižgal. Potem se je pa sklonil in popraskal zadovoljno Nikio med ušesi.

Morje je bilo opoldne čisto mirno in rahlo se je pozibavalo med koralnimi pečinami. Kar se je pojavil v ozadju oblak dima.

— To je vladna križarka, — je pripomnil Peter, zroč pozornost na dim.

— Kaj pa hočete prav za prav početi, vi norec?

— Je ponvil inspektor, ki v vladni križarki ni videl nobenega posebnega čara.

— No, zdaj bom hodil na ribolov in vse leto ne bom prijel za nobeno delo...

— Pamela, in vi hočete res vzeti tega potepuha?

Pamela je pogledala Braunu v oči in se vsa srečna nasmehnila.

— Kaj za to, če je potepuh! Imam ga rada.

Inspektor se je obrnil. Solze so se mu zalesketale v oči, ko je dejal:

— Tudi jaz ga imam rad... in... in... ne hočita mi od tod... zgradim vama dom... in...

Motorni čoln, ki so ga bili spustili s križarke, je pripeljal visoke častnike. Inspektor si je popravlil čepico in se vzravnil, ker je bil spoznal v enem izmed prišlecev poveljnika križarke. Spoštljivo ga je pozdravil.

Tudi Sketch in njegovi trije tovariši so se vzravnali. Poveljniki križarke je pristopil k njim in jim prijazno odzdravil.

— Kapitan Barsam, izročam križarko »Amminer« vašemu poveljstvu.

Potem je pristopil in stisnil Sketchu roko.

— Eh, pojasnilo vama dolgujem, — se je obrnil Sketch na osuplega Brauna in Pamela. Peter mu je pa brž posegel v besedo:

— Dejal sem vam, da tega mesta policaja ne more sprejeti, ker je že policaj.

— Toda kapitan Barsam iz Yarde je vendar mrtav, — je zajeknil Braun.

— Kaj šel Stoji tu pred vami. Na »Mamavetti« je umrl potepuh. Ostudna bolezen, ta beri-beri. Toda meni je šinila v glavo misel, da bo pametneje, če umre detektiv Barsam, ki se pelje v Tongatabu preiskovat umore in ugrabitve deklet, potepuh Jack Sketch pa ostane živ. Seveda nisem mogel ničesar povedati Pameli, ker ženske ne znajo molčati. A ti potepuhi tu? Tu imate šefa III. oddelka Dewettra, ta šepasti hodi prav tako dobro kakor jaz in je kakor ostala dva tovariša eden najspodobnejših detektivov Yarde. Zaprite usta, inspektor, veter je že zopet zapihal. Kar se pa tiče tega, da hočete, da bi ostal s svojo ženo na otoku, bo-

K O N B C

Vzroki krize naše opere

Treba je marsikaj izpremeniti v sistemu in metodah

Ljubljana, 11. junija. Vzroki operne krize so nam že dolgo znani in o njih so večkrat razpravljali ne le službeni kritiki, gledališki poročevalci, temveč godrnja zaradi njih vsa inteligentna gledališka publika pač že okoli deset let. Pričakovali smo, da jih odpravi urava, — časa je bilo dovolj — toda namesto da bi se končno zavedla resnice, da »riba najprej pri glavi diši«, zvrta krizo na manjši inako zaradi splošne gospodarske stiske ter na večno nezadovoljnost ljubljancem, razpitihi nergačev.

Ali pravi trgovec se zaradi krize ne uda topo resignaciji in ne čaka mrk likvidacije in končne bankrote. Prav v krizi se pokaže moza.

Ze pred leti sem zapisal prav v tem listu, da je treba Narodnemu gledališču celih, svežih in bistrihi mož, ki se posvečajo izključno gledališču uali posebej naši operi. Gledališče zahteva od vsakega člana uprave največjega osredotočenosti v duševnem, živčnem in sploh telesnem pogledu. Vsak dan zahteva odredbi in sprememb, za katere se je treba nemudoma odločiti, vsak dan prinaša presenečenja, konflikte, ki jih moraš takoj zatreti, vsak dan se dogajajo slučajnosti, morda le malenkosti, ki pa se utegnejo stopnjevati do opasnosti, ako jih ne urediš se tisti mah, ko so se pojavile. Opraviiti imas z najrazličnejšimi, bolj ali manj egocentričnimi, hkratu bistrimi, zagrizeno svoje stališče zagovarjajočimi individualitetami, ki jih moraš krotiti in pridobiti, da delajo mirno dalje za zavod.

Ne, kdor je člen gledališke uprave nima niti časa, niti duševne in telesne moči, da bi — sedel na dveh treh stolihi obenem. Zato pa je treba te moči za njih izrpaajoče delo tako plačati, da se lahko osvobodijo vsakršnih drugih dolžnosti in zahtevati, da so z vsem znanjem, vso energijo, vsemi živci izključno na razpolago gledališču od zgodnjega jutra do poznega večera.

Tega ni pri naši upravi, tudi ne pri članihi opere.

Vse cepi svoje moči in išče stranskih dohodkov. Zato je nujno treba, da se uredi plače po odgovornosti, kvalifikaciji in potenci dela.

V umetniškem ustvarjanju ne sme ostati merilo za plačo službena doba, temveč naj postanejo resnični stvaritelji umetnosti tudi prvi v prejemkih. Kdor več in bolje dela, naj dobiva priznanje v denarju in besedi. Ambicijo članov mora uprava sama vzpodbuditi, kakor jo je Vladimir pl. Trescec, pokojni zagrebški upravnik, z uspehom, da je imel vedno mnogo repertoarja in so člani uprav tekmovali, kdo bo več in bolje delal za gledališče.

Zelo koristen bi bil torej poleg pravične regulacije plač tudi poseben dispozijski sklad, s katerim bi razpolagal ob zaključku sezone upravnik po sklepu kolegija režiserjev in dirigentov. Češkoslovaška republika ima celo državno visoko nagrado, ki jo prejme vsako leto za najboljšo ustvaritev dramski ali operni umetnik v pretekli sezoni. V malem bi se dalo tudi pri nas zbrati tako odklikovanje, in nič ne dvomim, da bi rado sodelovalo tudi naše občinstvo, ako se najde priklupna oblika.

Omogočena večja koncentriranost v delu uprave in osebja bo prinašala boljše predstave in ž njimi višje dohodka.

Padajoči inkaso, pojemajoče zanimanje občinstva, povsem mrzla brezbriznost širših ljudskih slojev za gledališče in rastoča nerazpoloženje članstva do uprave bi morala končno vendar vso gledališko, posebno pa operno upravo nagniti k razmišljanju o vzrokih teh alarmantnih pojavov. Pa je niso! Sistem in metode, ki neizgovorno vodijo gledališče vedno huje navzdol, se ne izpremenijo, čeprav celo »Udruženje gledaliških igralcev« in »Podsavaz muzičara«, uradni organizaciji, ki zastopata vse gledališko osebje v Ljubljani, že od leta 1931 zvonita plat zvona — alarm — SOS.

Ze sedem let ponavljata ti dve organizaciji, ki pač največ vesta in vidita, kako se ne sme, a kako bi se moralo, svojo zahtevo, da je treba sistem in delovne metode v gledališču, zlasti nujno pa v operi radikalno izpremeniti. Odpraviti je treba vse vzroke, ki zbujaio v občinstvu nerazpoloženje do opere in očitno odklanjanje današnjih operete. Naše gledališče dela — opozarjata imenovani organizaciji — brez smotno in racionalno sestavljenega repertoarja, s katerim je v zvezi vse obrat od igralcev do delavcev, dela se brez načrta, brez smisla za praktično organizacijo in sistematično. Uprava le improvizira od sezone do sezone. Drama, opera in opereta nimata dovolj prvovrstnega osebja in zaradi plačilnih razmer in neznanosti ozračja v gledališču utekajo drugim baš najboljši, najbolj priljubljeni pevci in pevke, zdaj pa se začeljanje begi tudi v dramo.

V operi se neprestano koleba, začne s študiranjem opere A, pa preskoči na opero B, se zaleti na opero C, a naposled obstane pri operi D, ki se vrže nagloma in v silni nervoznosti ter popolni utrujenosti

osebja na oder. »Don Juana« in »Lindo« so študirali že predlani, a odlagali in uprizorili »Lindo« lani, a »Don Juana« šele sredi letošnje sezone. Kako se trati čas in energija! A trati se tudi denar, ker za naročene in doposlane muzikalne materijale je treba plačevati izposojevalnino na prazno, t. j. čeprav se ne izkoriščajo. Materijal za »Kavalerija z rožo« so plačevali brez koristi dve sezoni in uporabili šele v tretji sezoni. Tako so se premislili trikrat in plačali trikrat. Na nesrečo pa baš ta opera ni pritegnila dovolj zanimanja in je imelo gledališče zaradi tega le škodo v denarju in času. Pripravljali so tudi opero »Zongler naše Gospe« in še opero »Citara i bubanj«, a nobene niso izvajali. Letos so se dolgo ukvarjali z Wagnerjevimi »Lohengrinom«, imeli skušnje, končno pa uvideli, da je vendarle še prezgodno pa uvideli, da je vendarle še prezgodno in pretrd oreh in so se zopet premislili. Navedel sem le par vzgledov za dokaz, kako delajo brez pravzapravega predudarka in kako v svojem hotenju nihajo tja in sem. Delavnica, slikarna in krojačnica, režiser, inženjer, korepetitor in dirigent večkrat ustvarjajo in hite, a mahoma se mora vse odložiti ter začeti iz novega z drugo, tretjo novostjo, ker se uprava premišlja, zavzre prvotni, pa še drugi in tretji svoj sklep. Solisti ne vedo, česa bi se resno učili, pestujejo po tri, štiri partije in hodijo k vjam z utemeljeno bojaznijo, da bo četrta partija mor prva četrta na odru ali pa da ta in ona prva četrta na odru ali pa da ta in ona letos sploh ne pride v poštev.

Povsod se študirajo in pripravljajo novosti že mesece pred začetkom sezone, repertoar se sestavlja zgolj po sposobnostih glavnih in stranskih solistov ter po natančnem proračunu. Za bližnjo uprizoritev pa se lahko hkratu pevski in tehnični graditja največ samo dve deli. Uloge in partije je treba pravilno in res ekonomično razdeliti tako, da niso nekateri z naloga-mi preobremenjeni in da bodo kar zapored kreirali novosti, dočim bodo drugi brez zaposlitve. Ne sme se zgoditi, da se sprehajata brez skušenj in brez predstav dva tenorja, dočim stoji tretji tovariš, tenor, na odru ali na skušnjah neprestano do ohripelosti. Le neekonomični razdelitvi in razvrstitvi repertoarja je pripisati, da prva sopranistka po več mesecev ne nastopi, potem pa se duši od partij in nastopov. Kako moremo zahtevati, naj sopranistka začetrnica, ki ne obvladuje niti slovensčine, producira v prvi sezoni na odru kar zapored Elzo, Minko, Antonijo, Manon, Elviro ter Mimi in Marinko? Seveda ostane pevski, tekstno in igralski negotova in omahljiva, čeprav bi bila izreden odrski muzikalen talent. Publika zabavlja na pevce, a krivja je le uprava.

Vsako opero in opereto je treba v vseh ulogah zasedati kar najbolje. Tudi v stranskih partijah naj nastopajo prvi solisti. Le tako je mogoče dvigniti kvaliteto predstav in jim dati resnično zaokroženost. Če pa moremo poslušati poleg treh starih dobrih solistov prav toliko ali še več zboristov, zboristik, baletik in baletnikov v so-lovskih ulogah, je rezultat — mučen mozaik ... Brez uspeha sem že grajal, da so reprimpe podajane z drugo in tretjeverstnimi namestniki prvih naših pevcev in da je za mašilo že vsakdo dober. Vsi abonente enako plačajo in imajo iste pravice, iste zahteve. Namestniki morajo biti torej enake, ali vsaj približno enake kvalitete; umetnika pa ne nadomesti diletant.

Odtod disgustacija publike, ki se izgovarja: Čemu bi hodil v opero, ko nam vsiljujejo take soliste, da se moram samo še jeziti! Odtod vedno slišane groznje: Nič več se ne aboniram! Odtod zmanjšani inkaso, padec zanimanja in vse težave.

Prejšnja leta je imela naša opera brutto inkasa sto do stovajset tisoč Din na mesec. Letos v aprilu in maju, torej v dveh mesecih, skupaj le okoli 88.000 din. Torej je padel mesečni inkaso pod polovico nekdanjega. Po odbitku stroškov za izredne stroške (predvsem za goste) v znesku okoli 43.000 din, je opera v dveh mesecih netto zaslužila skupaj okoli 45.000 din.

V istem času je imela drama v mali hiši in z majhnim aparatom brutto inkasa okoli 60.000 din, a le okoli 5000 din izrednih stroškov, tako da je netto zaslužila okoli 55.000, torej 10.000 din več ko opera.

Proračun za računsko leto 1938/39 (od aprila do aprila) izkazuje sledeče postavke:

Državna subvencija	3.400.000 din
Podpora mesta Ljubljane	350.000 "
Podpora banovine	40.000 "
Kino dinarji okoli	240.000 "
Inkaso (predvideno okoli)	1.500.000 "
Dohodkov skupaj	5.530.000 din

Izdatki:	
Plače okoli	4.800.000 din
Ostali troški okoli	900.000 "
Izdatkov skupaj	5.700.000 din

Ze razlika dohodkov in izdatkov kaže din 170.000 deficita. Toda tu še ni vpoštevanih dolgov, neplačanih računov in obresti, pa tudi ne za okoli 270.000 din letošnjega nižjega inkasa v primeri z lanskim, ki je bilo takisto nižje od predlan-

skega. Tako bo tudi predvideno inkaso v sezoni 1939/39 zopet nižji kakor je proračunano. Samo želimo, da bi dinarji kina donesli še več kakor upa proračun.

Zdaj imamo že skoro leto dni sosvete gledaliških uprav in tudi v Ljubljani je tak sošvet, v katerem sede šef prosvetnega oddelka in finančni referent banske uprave ter finančni referent mestne ljubljanske uprave. Dosele kaknega učinka iz poslovanja tega sosveta še nismo opazili, trdno pa upam, da se državna člana z vsem svojim uplivom zavzemata pri ministrstvu in pri banskem dravskem svetu, da država in banovina postavita v proračun zvišani podpori ljubljanskemu gledališču. Naša gledališka uprava pa naj pridobi naše gospe senatorje, med njimi še starejše predvojnne in tudi povojne odbornike Dramatičnega društva, torej strokovne poznavalce gledališkega obrata, pa naše gospe poslance, da pomagajo doseči v Beogradu in v Ljubljani na Bleiweisovi cesti zvišanje pldor.

Posebej se mora banovinska podpora borbini din 40.000 izdatno povečati. Saj ne zadošča niti za eno večjo gafo! Če pa ra-

Ob 15-letnici »Jadranske straže« v Ptuj

Od skromnih začetkov v vztrajnim delom do lepih uspehov

Ptuj, 10. junija. Letos mine 15. leto, odkar se je ustanovila na naši najsikrajnejši severni meji »Jadranska straža« z namenom, da čuva in brani ob naši meji težko pridobljeno svobodno morje in da širi med ljudstvom, zlasti pa med mladino, propagando za spoznavanje tega morja in nacionalnega obolezja ter za močno vojno in trgovinsko mornarico.

Leta 1923 je na pobudo takratnega glavnega odbora JS v Ljubljani prevzel poverjenstvo za Ptuj in okolico sedanji tajnik g. Christof Bogomir, ki je zbiral člane ter vodil priprave za ustanovitev krajevnega odbora. Bilo je težavno delo, saj je bila organizacija JS v tukajšnjih krajih še neznana. Kljub vsem oviram pa je bil že 26. oktobra 1923 sklican ustanovni občni zbor, ki ga je vodil takratni okrajni glavar v Ptujju g. dr. Pirkmajer Otmar, sedanji podban v pokouju. Ustanovnega občnega zbora se je udeležil tudi takratni predsednik glavnega odbora JS v Ljubljani g. dr. Marn Rudolf, načelnik oddelka za trgovino, obrt in industrijo v pok. Ob ustanovitvi te patrijotične organizacije je štela tukajšnja podružnica samo 56 članov, število, ki je ravno zadoščalo, da se je v smislu obstoječih pravil lahko ustanovil krajevni odbor. Vztrajno delo prvo izvoljenega odbora pod predsedstvom sedanjega magistrata g. Zavadlala Mihalca ni ostalo brez uspeha — članov je bilo od leta do leta več. Prvi predsednik g. Zavadlal je bil predsednik do 21. februarja 1926. Od tega dne je bil predsednik g. dr. Bratina Zvonko, sedanji sreski podnačelnik v Varaždinu.

Pod njegovim predsedstvom se je začelo s podrobno propagando in organizacijo podmladkov na solah. Delo je bilo ogromno, trud pa ni bil zaman, saj se je na vseh solah v ptujskem srezu ustanovil podmladek JS. S tem je bil cilj odbora dosežen na organizacijskem polju. Po odhodu g. dr. Bratine je prevzel leta 1935 predsedstvo takratni komandant mesta major Manojlovič Pavel, sedaj podpolkovnik v Šabcu. Pod njegovim predsedstvom si je krajevni odbor finančno zelo opomogel tako, da je bil v stanu leta 1936 v mesecu juniju razviti že svoj prapor, ki je bil eden prvih na teritoriju mariborskega oblastnega odbora. Po njegovi premestitvi v Šabac pa je od leta 1937 predsednik g. Jerše Ladislav, davčni inspektor v pokouju. V odboru pa sodelujeta že od vsega početka, tedaj polnih 15 let, g. Fermeve Mirka, soproga odvetnika, ki je bila tudi kumica društvenemu praporu, in pa g. Christof Bogomir, ki vodi že vso to dolgo dobo tajništvo.

Tukajšnji krajevni odbor je dosegel že zelo lepe uspehe. V 15 letih je zbral din 128.147.0 demarnih sredstev, ki so se uporabljala za podporo podmladkom JS za letovanje in ekskurzije na morje, izvezmi pripevke, ki jih mora odbor odvajati oblastnemu odboru. Odbor je zbiral sredstva, da je lahko čim več nudil mladini, kateri je neobhodno potrebno spoznati naše morje, ga vzljubiti in videti tamošnje običaje. Od leta 1923, ko je štel ta marijevi odbor komaj 56 članov, se je število članstva vedno večalo, tako da je danes pri krajevem odboru organiziranih 384 članov, brez članov podmladka, od teh pa je tudi 11 podpornih članov. Zanimiva je statistika članstva, iz katere izhaja, da je število članstva takoj naslednje leto po ustanovitvi naraslo na 212. Do leta 1929 je članstvo nazadovalo in je bil tega leta najnižji stalež in sicer samo 169 članov. Od tega leta dalje pa je število članstva zopet naraslo ter je doseglo leta 1933 rekordno število in sicer je bilo vpisanih in plačujočih članov 485. Od leta 1933 pa do danes pa je število

članam lože in sedeže, ki so pridržani banovini v operi in drami za vse predstave, potem banovinske podpore sploh ni. Savska banovina daje Narodnemu kazališču v Zagrebu okoli enega milijona podpore. Zato nam Zagreb jemlje domače in tuje soliste in zdaj odvajja Beograd tudi že naše pevce in igralce. Tam so bogati ...

Treba je doseči višje subvencije in večje inkase. Potem bomo lahko osebje bolje plačevali, kostumov ne bomo fabricirali iz najcenejšega blaga, ki naglo propada in dekoracij ne bomo delali iz papirja. Delo scenografa in slikarjev se sproti uničuje. Oprema odrov je bedna, zastori in preproge uprav kriče. Drama nima niti primitivnih tehničnih aparatov in sta obe gledališči na kuliseriji, garderobi in rekvizitih že uprav sramotno revni.

S smotno in racionalno sestavljenim repertoarjem, praktično organiziranim sistemom notranjega dela, pravilnim izkoriščanjem osebja ter z absolutnim redom in disciplino do najnižjega uslužbenca. Potem se vrnejo zaupanje publike, zadovoljnost osebja in višji inkaso. Uprava se osvobodi odvisnosti od gostov in uprav drugih gledališč in bo lahko z lastnim osebjem ustvarjala mirno najboljše predstave.

Vzroki krize so zgoraj. Te je treba odpraviti, saj spodaj je vse zdravo. Fr. G.

Članstva le neznatno nazadovalo. Iz tega sledi, da so poleg drugih ostali zvesti javanski stražarji tudi javni nameščenci, saj vemo vsi, da je bil ta stan najhuje prizadet z redukcijami plač.

Svoj jubilej 15-letnega naporenega dela bo »Jadranska straža« proslavila na Telovo 16. t. m. na dostojen in lep način. V mestnem parku ob Dravi priredi veliko »jadransko slavo« z veliko iluminacijo parka in bengaličnega ognja na Dravi. To bo ena največjih prireditvev v Ptujju. Zagotovljeno je, da bodo obiskali prireditev tudi bratski odbori JS iz bližnjih krajev. Udeležbi pa se naj te prireditve tudi ostalo občinstvo, da s tem priznanje velikemu delu, ki ga je tukajšnji odbor že opravil za naše morje. Čisti dobiček je namenjen naši mladini za letovanje na morju. Zavedamo se, da odbor ves razpoložljivi denar porabi samo za propagando našega morja po mladini, ker s to podporo obišče naše morje do 100 otrok letno.

Odboru »Jadranske straže« v Ptujju, ki je hotel kar molče preko tega jubileja, saj je bil skromen, da tega niti na lepakih ni oznanil, iskreno čestitamo k njegovemu lepemu jubileju z željo, da bi tudi v bodoče izpolnjeval težko nalogo po dosedaj začrtani poti! Čuvajmo naše morje!

Iz Celja

—c Veliko sokolsko manifestacijo bo doživelo Celje jutri na zletu celjske sokolske župe. Drevi ob devetih bo začel Sokolsko društvo Celje-matica velik kres na Starom gradu. Članstvo je vabljeno, da se udeležijo kresovanja v čim večjem številu. V nedeljo ob 9. dopoldne bodo na Glaziji skušnje za deca in naraščajo. Ob 10. bo na Glaziji zbor celokupnega članstva, telovadčega in netelovadčega. Ob 11. bo krenila z Glazije svečana povorka mimo Narodnega doma po Gosposki ulici, Glavnem trgu in Kralja Petra cesti do »Braniborca«, nato nazaj po Cankarjevi cesti, Tngu kralja Aleksandra in Prešernovi ulici do pravoslavne cerkve, kjer bo razhod. Ob 14. se bodo pričele na Glaziji skušnje za člane in članice. Ob 16. pa se bo pričel istotam velik javen nastop s sledečim sporedom:

Od redovnice do kraljeve ljubice

V ponedeljek začne izhajati v »Slovenskem Narodu« nov, zelo zanimiv roman iz življenja mlade, lepe španske plemkinje. Razočarana v prvi ljubezni, zavržena in užaljena v svojem ponosu mora na zahtevo stroge rodbine v samostan, od koder pa pobegne in postane kraljeva ljubica. Kot taka se kruto osveti mlademu plemiču, ki ji je uničil življenje na pragu njegove pomladi.

Naš novi roman

„OSVETA“

vam obeta izreden užitek. Ne zamudite ga!

TRISTAN BERNARD:

Dobrodelna prireditve

Gospod in gospa Filin — Tarterova sta se razumela slabo, da, zelo slabo. Njuni nazori so se v vsem križali in razlikovali: v politiki, v literaturi in v zadevah ... čutnosti. Njun temperament je bil tako temeljito različen, da je pri enaki toploti eden zmrazil, drugi se je pa dušil od vročine.

Samo eno lastnost sta imela skupno: svoje velikaštvo. Marsičemu sta se odrekla, samo da bi mogla ohraniti standard svojega življenja, in sicer tako si jajo, da je bil v očeh ljudi mnogo višji nego v resnici. Posebno družbene prireditve, ki sta jih prirejala, so bile pravljene. Čeprav so nekateri gostje odhajali z grenkim občutkom zavisti, je vendar morala večina odkrito priznati, da se je dobro zabavala in izredno dobro počutila v tem odličnem okolju in okviru. Nesreča je pa hotela, da so nastali zelo težki časi in Filin-Tarterova sta morala svoje izdatke temu primerno omejiti.

Konec je bilo plesov, družabnih večerov in sijajnih večerij, le zdaj pa zdaj sta si privoščila skromno nadomestilo vsega tega razkošja, v mejah časa in razmer.

— To je hujše od prave revščine, — je godrnjal Filin — Tartere, ki se nikakor ni mogel živjeti v nove razmere in je polagoma zapadal težki nevrastelnosti.

Edino razvedrilo gospe Filin — Tarterove v teh razmerah so bila dobrodelna društva. »Ljubljana dekleta in Abeyronu«, »zapuščeni barakarji« in »žrtve spalne bolezni na Guyani« so požrli vedno njenega časa in delovanja. Toda eno ji je manjkalo: še nikoli ni sama priklicala v življenje dobrodelne prireditve. Zato je bila zelo srečna, ko je odkrila v novinah, ki so ji prišle slučajno v roke, da je umrl potres nekdo vasico v Srbiji. V glavo ji je šnila srečna misel in takoj naslednjega dne je ustanovila »Društvo za pomoč žrtvam potresa v Srbiji«.

Dolge tukanje so jo bile naučile, ka-

ko malo uspeha ima na tem polju pisarsko delo, odbori, podobori, javna pora, komisije, osebni obiski itd. Zato je sklenila začeti kar pri običajnem koncertu, to se pravi, takoj je priredila veliko svečanost prireditve jo je doma in da bi imela poleg svojega pomena še izvesto intimnost, nekaj neposrednega in osebnega, je povabila vse svoje prijatelje in znance, razen njih pa še celo vrsto visokih gospodov.

Vse je bilo zelo spretno pripravljeno, kajti še predno je minila ura, je običajni krožek okrog gosposkine je pozabil na oficijelni namen prireditve in navno je verjel, da spadajo vsi ti prijazni poslanski atašeji z neštetihi odklikovanji na praih in te eksotične, z biseri in dragulji okinčane dame, ti izgnani praidenti raznih republik in ruske princeze, k običajni družbi njihovih gostiteljev.

Samo nekaj godrnjaev, bolnih na jetrih in žolču, peštica pokvarjenih brezvestnih tipov, sretnih, če morejo zabavljati na vse podrobnosti, ni mogla preko opazk, kakor: »Bože moj! In za to smo plačali dvesto frankov!

Ker sem v opisanju izredno nenadjarjen, se ne morem lotiti naloge, da bi opisal ta sijajni večer, edinstven v analih rodbine Filin — Tartere. Na vseh mizah so neprestano naraščali vedno novi kupi obloženihr kruhkov, kraj njih pa celi nebotični pečenih pišk ter piramide gosjih paštet, slaštic in sadja.

In šampanjec je tekkel v pravem pomenu besede v potokih, kajti neki neposebno prijazni gospod je ugotovil da sluga zelo skopo nataka šumeče vino, pa mu je iztrgal steklenico, si natočil šampanjca v skodelico in natakal vsakomur, kdor mu je nastavljal kakršnokoli posodo naj bo že kozarec, skodelica ali skleada.

In vse to je spremljala peklenška godba dveh orkestrrov; v enem so igrali belokobci, v drugem pa zamorci.

Da, bila je sijajna svečanost, po kateri sta zakonca Filin — Tartere v svojem stanovanju, opustošenem kakor po silni nevihti, skoraj ves teden strigla članke iz novin, ki so jima pele slavo. Od ponosa sta bila kar omamljena.

Slednjit je pa začel gospodar računati. Ko je končal, so mu prišli povedat,

Pozdrav državni zastavi. Proste vaje moške deca. Bojne tekme naraščajo. Proste vaje ženske deca. Stafetni tek 4 x 100 m. Orodna telovadba članstva in naraščajo. Igre moške in ženske deca. Balkanska štafeta. Proste vaje moškega in ženskega naraščajo za X. vesakolekci zlet v Pragi. Proste vaje članov in članic za X. vesakolekci zlet v Pragi. Posadraz državni zastavi. Za proste vaje je prijavljenih 322 članov, 195 članic, 236 moškega in 229 ženskega naraščajo, moške deca je prijavljene 365, ženske deca 320, skupaj torej 1667 pripadnikov. Pozivamo vse pripadnike in prijatelje Sokola, da se udeležijo župnega zleta v čim večjem številu!

—c Razobesite zastave! Sokolska župa Celje prosi hišne posetnike, da razobesijo v pozdrav gostom ob priliki župnega zleta v Celju v nedeljo 12. t. m. državne zastave.

—c Znano Srbsko pevsko društvo iz Zagreba bo prispele v nedeljo 12. t. m. zjutraj z vlakom ob 7.33 v Celje. Ta dan so pravoslavne binkošti in bo zbor, ki ima okrog 40 članov, pel ob 10. dopoldne pri liturgiji v celjski pravoslavni cerkvi. Dragim gostom iz Zagreba želimo prijetno bivanje v Celju!

—c Težka nesreča na cesti. Te dni se je težko ponesrečil 72letni preduzkar Anton Kores iz Prevol pri Zetahah. Ko je šel po cesti, ga je podrl na tla neki kolesar. Kores je dobil pretres možganov in deset centimetrov dolgo rano na čelu, poleg tega pa si je še zlomil desno roko. Ponesrečenca so prepeljali v celjsko bolnico.

—c Nočno lekarniško službo ima od sobote 11. do petka 17. t. m. kr. dvorna lekarna »Pri Mariji pomagaj« na Glavnem trgu.

Iz Semiča

— Beraška nadlega. Ze večkrat smo čitali v listih, da naj bi merodajne oblasti odredile, da se prepreči beračenje, t. j. da berač berači samo v občini, kamor je pač pristojen. Žal do danes se še ni nič storilo, a vsak dan je več beračev. Po Beli Krajini se pojavljajo kar v gružah, največ jih je iz Stopić in pa lenuhov, ki se izdajajo za rudarje iz Trbovelj. Ti postajajo naravnost nasilni in groze, samo da dobe čim več vina i. t. d., kar hrano sploh odklanjajo. Najbolj se drže obrtnikov in trgovcev. So dnevi, ko jih pride po 12—16 tako, da se dela samo za berače. Običaji naj bi poskrbele, da bo vsak berač ostal v svoji občini, ali pa naj uklenejo tako zvani bednostni fond, ker beračev in bednostnega fonda ni mogoče vzdrževati, saj so itak davki vsak dan večji in razne trošarine, ki jih druge banovine ne poznajo.

Z Jesenic

— Nov grob. Po kratki bolezni je v bolnici bratovske skladnice v 36. letu starosti preminul g. Müller Edvard iz Ljubljane, ki je bil približno eno leto zaposlen kot mehanik pri KID na Jesenicah. Pobrala ga je pljučnica. Müller je bil zelo simpatičen in vedno vesel človek. Znan je bil kot eden najboljših delavcev zvoje stroke v obratu. Bodi mu ohranjen lep spomin!

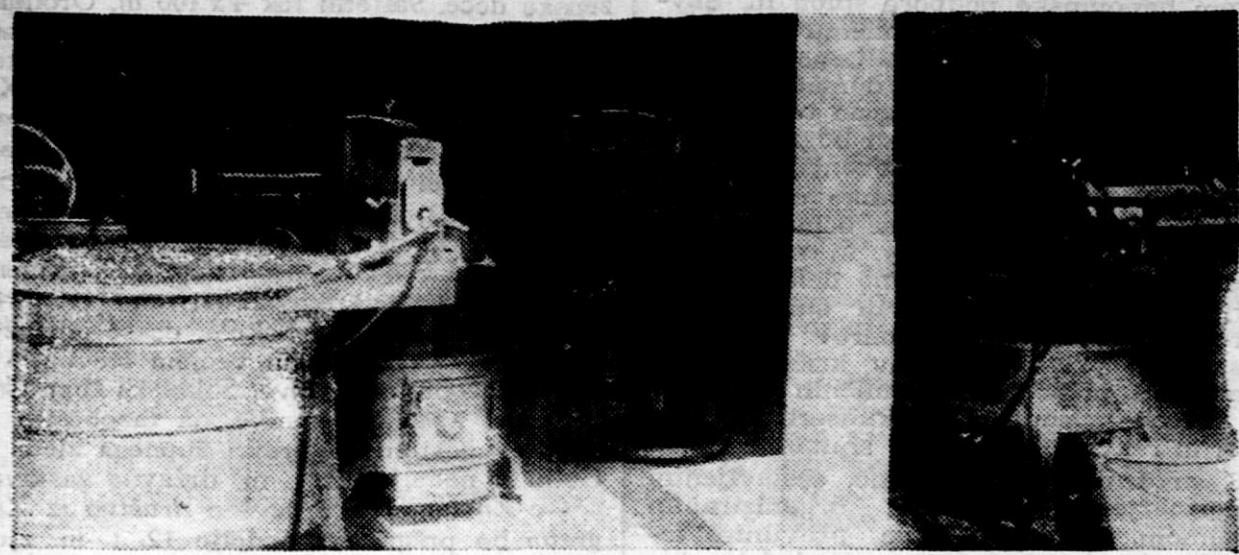
— Sokolsko društvo Jesenice bo priredilo v nedeljo zvečer telovadno akademijo v Sokolskem domu. Nastopili bodo vsi oddelki na orodju ter prostimi in skupinskimi vajami.

— Sport. V nedeljo popoldan ob 16h se bo na igrišču Bratstva vršila prijateljska nogometna tekma med SK »Jadrano« iz Ljubljane in SK »Bratstvo« z Jesenic.

Obeta se zelo napeta in zanimiva borba, pri kateri bodo prijatelji nogometa prišli v polni meri na svoj račun.

— Mestna občina je dala prostor ob Kralja Petra cesti pop Stekarjevo vilo lepo urediti. Če bo dala odstraniti še ostanke smeznega pluga, ki tam gnije že nekaj let, bo dobil ta prometni okoliš prav prijeten videz.

»VIKTORIA« PREDSTAVLJA VIŠEK LJUBLJANSKEGA VELESEJMA...

TAKO ZATRUJEJO ŠTEVILNI POSESTNIKI, KI SO SI OGLEDALI NAJMODERNEJŠE HOLANDSKE PRALNE STROJE ZNAMKE »VIKTORIA« V PAVILJONU G. NE ZAMUDITE PRILIKE IN OGLEDITE SI RAZSTAVLJENE STROJE, KI SO V ČASU SEJMA STALNO V OBRATU.

Generalno zastopstvo:

Gustav Puc,
Ljubljana

Tržiška c. 9

Telefon 26-97

Vse nadomestne dele za FORD avtomobile

dobite vedno na zalogi po najnižjih cenah pri

M. BAHAR, Ljubljana
CELOVŠKA C. 38 TEL. 22-92

MALI OGLASI

Beseda 50 par, davek posebej. Prekladi, izjave beseda Din 1—, davek posebej.

Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

RAZNO

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din

TRAJNO ONDULACIJO
v modernih frizurah s 6mesečno garancijo Vam napravi z najnovejšim aparatom za Din 60.— »Salon Merlake«, Sv. Petra 76. 1659

NAJBOLJŠI NAKUP

oblek, perila, vetrnih suknjičev itd. za vsakogar nudi
PRESKER,
Sv. Petra cesta 14

MREŽE ZA POSTELJE

dobite najceneje pri Andlovic, zaloga pohištva, Komenskega ul. 34. 1615

VRTNE OGRAJE

razne oblike, hitra dobava. Fasada popravila specijelno trpežno proti vlagi. Načrte in proračune. Vsa stavbna dela čeno in v solidno izvršuje, tabno podjetje Rudolf Terčelj, Ljubljana, pri novi cerkvi v Ljšk. 1648

50 PAR ENTLANJE

ažuriranje, vezenje zaves, perila, monogramov, gumbic. Velika zaloga perja po 6.75 din. »Julijana«, Gosposvetska c. 12.

IZLETNIKOM

na Katarino in medvodsko okoličje se priporoča gostilna pri Zlebniku v Zlebeh, kjer je cenj. gostom poleg dobre kapije tudi pristno domače mleko in druge mlečne dobrote na razpolago. 1679

MALINOVEC

pristen, naraven, s čistim sladkorjem vkuhan — se dobi na malo in veliko in lekarni dr. G. PICCOLI, Ljubljana, nasproti »Nebotičniku«.

NOVOSTI ZA DAME !!!

Izvršujem trajno ondulacijo na najnovejšem in nalaženem aparatu sedanjosti, posebno priporočljivo za občutljive dame! Frizerski salon »R A K A R« Prešernova ul. 7, nasproti slaščičarne »Košak« (večni vhod). 23 R

VINO!

Imam vedno veliko izbiro raznovrstnih naravnih vin po dnevnim cenam. Ivan Ogrin, vinska veletrgovina Lavra pri Ljubljani. 1667

GOSTILNA!

Cenj. izletnikom se priporočam za obisk. Točim dobro pristno vino na razpolago vsak čas razno za prigrizek. Lep senčnat vrt ter prostor za balneacijo. Se priporoča Ivan Ogrin, Lavra pri Ljubljani. 1667

NA VELIKO!

NA MALO!

FR. SEVČIK
LJUBLJANA, ŽIDOVSKA ULICA št. 8.
Tel. 33-78.

nudi vse vrste orožja za lov, šport in obrambo, municijo najboljših svetovnih in domačih izdelkov po najnižjih konkurenčnih cenah. Prepričajte se o izbiri, ceni in kvaliteti.

PLESKARKE IN SOBOLJ-KARKE POMODNIKE

dobro kvalificirane, sprejemne takoj. Ponudbe pod »Takoj« na upravo »Slov. Narod« 1665

DOPISI

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din

KATERA DAMA
išče priprosto, dostojno, inteligentno prijateljico. Ponudbe pod »Osamela 38«. 1673

GOSPODIČNO.

med 20—30 leti, simpatično, lepega telesa in glasu, srednje velikosti, zdrave rodbine, trgovko inteligentno, bi poročil gmotno zanesljiv gospod. Ponudbe na upravo »Slov. Narod« pod značko »Dobrodošlac«. 1669

POSEST

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din

KRASNO POSESTVO

v št. Vidu nad Ljubljano poleg državne pošte in tramvajске postaje z enonadstropno solidno zidano vilo avtogaražo s hišico za hišnika z gospodarskim poslopjem, sadnim, cvetličnim in zelenjadnim vrtom v izmeri 2500 m², ki je pripravno tudi za industrijo, trgovino in obrt, ugodno napredaj. Ponudbe na: Lenard Frido, št. Vid nad Ljubljano. Posredovalci izključeni. 1676

OBITELJSKA HIŠA

7 sob z vrtom, z inventarjem ali brez napredaj v Laškem. Pogledati Laško, Krekova 99. Pismena vprašanja, Zagreb, Preradovičeva 24. Schmidlin. 1670

Otroški vozički
najnovejših
modelov

Dvokolesa,
motorji,
tricički

Šivalni
stroji
pogreeljivi

PO ZELO NIZKI CENI — CENIKI FRANKO

»TRIBUNA« F. BATJEL
LJUBLJANA, Karlovaška cesta 4 — Podružnica MARIBOR,
Aleksandrova cesta 26

SAMO NEKOLIKO PAR VEČ in Vaše zdravje je sigurno zavarovano

Neprimerno bolj fina in zdrava.

NAJBOLJŠA RADIJSKA REVIJA je

NAŠ VAL

SPOREDÍ evropskih radijskih postaj na vseh valovih, roman, novela, modni pregled, novice iz radijskega sveta, filmska smotra, nagradni natečaj.

UPREAVA: Ljubljana, Knafljeva ulica 5.
Mesečna naročnina samo 12.— dinarjev.

NARODNA

TISKARNA
LJUBLJANA

KNAFLJEVA 5

IZVRŠUJE VSE VRSTE TISKOVIN
PREPROSTE IN NAJFINEJŠE

Makulturni papir

preda

uprava »Slovenskega Naroda«

Ljubljana, Knafljeva ulica šte. 5

Modna novost... dečva...
postaja vedno
bolj priljubljena!

Dečva je zelo prikopno oblačilo najsi bo za na morje ali pa za v gore! Zelo je pripravna in pri tem tudi vsaki ženi dobro pristojna. Če jo na izletu ali pa doma še tako umažete - blaga in obilna pena milnih lusk Lux odstrani iz nje vso nesnago in poživi barve, da je obleka po likanju spet kot nova.

za vse poletne tkanine

... SE RAZTOPI TUDI V MRZLI VODI!

Solnce je
od dne do dne
močnejše.

zato se zahteva vsak

dan več od vaše kože.

Mislite pravočasno

na nujno potrebno nego kože z NIVEO! — Samo NIVEA vsebuje evcerit. NIVEA krepeča kožo in dela tudi vašo kožo odpornejšo proti čedalje močnejšim solničnim žarkom in ji da svež videz.

Mednarodna
špedicija

TURK

Prosto javno
skladišče

LJUBLJANA

prevzema

OCARINJENJE

vseh uvoznih in izvoznih pošilk in to hitro, skrbno in po najnižji tarifi. Revizija pravilnosti zaračunanja carine in vse informacije brezplačno Vilharjeva c. 33 (nasproti nove carinarnice). Telefon: 24-59

PREVAZANJE

vsakovrstnega blaga, kuriva, strojev, selitve v Ljubljani in izven Ljubljane z vozovi in avtomobili in to hitro ter po nizki ceni. Masarykova c. 9 (nasproti tovarnega kolodvora). Telefon: 21-57

VSKLADIŠČENJE

raznega blaga kakor tudi pohištva v lastnem, mestne trošarine in uvozne prostem JAVNEM SKLADIŠČU. Oskrba inkaso-povzetij. Kotnikova ul. 12 (nasproti mestne elektrarne). Telefon: 30-73

Založba »Cesta« je pravkar izdala svojo tretjo knjigo, najnovejše delo Davorina Ravljena:

ČRNA VOJNA

Znani pisatelj nam v tej knjigi opisuje usodne dogodke, ki so se v zadnjem letu svetovne vojne, to je ravno pred 20 leti, odigrali v Judenburgu. Delo bo gotovo vzbudilo v vsej naši javnosti največje zanimanje, zlasti pa bodo segli po njej vsi oni, ki so bili priča judenburških krvavih dogodkov. Knjiga obsega 120 strani in stane v platno vezana 15 din, broširana pa 10 din (s poštnino 1 din več). Naročilo naslovite po dopisnici na naslov: Založba Cesta, Ljubljana, Knafljeva ulica 5. Po sprejetju naročila vam založba takoj pošlje poloznico.

Če še nimate prvih dveh knjig založbe Ceste, tedaj jih naročite skupaj s to tretjo knjigo. Doslej sta izšli v založbi Ceste naslednji dve knjigi:

**Ravljen: Zgodbe brez groze;
Klabund: Pjotr — Rasputin.**